Ազգ
Azg
armenian daily
1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1999 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 151 (1897)

Արկադի Ղուկասյանը ԼՂՀ 1999 թվականի պետական բյուջեն անվանել է «ավանտյուրիստական»

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ազատություն» ռադիոկայանի Ստեփանակերտի թղթակցի հաղորդման համաձայն, ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը Լեռնային Ղարաբաղի 1999 թվականի պետական բյուջեն համարել է «ավանտյուրիստական», որի պակասորդն անցնում է 2 միլիարդ դրամի սահմանագիծը: ԱԺ պատգամավոր Բորիս Առուշանյանի հավաստմամբ, նախորդ կառավարության ներկայացրած այդ բյուջեի նախագիծը խորհրդարանում պաշտպանվել էր մեկ ձայնի առավելությամբ, այն էլ բավականին ճնշումներից հետո: Ըստ որոշ պատգամավորների պնդման, նախկին վարչապետ Ժիրայր Պողոսյանը սպառնացել էր նվազագույնի հասցնել Ազգային ժողովի աշխատակազմի պահպանման ծախսերը, եթե օրինագիծը մերժվի:

ԳՈՐԾԱՐԱՐ ԱԶԳ

Գործարքներ, որոնք լրացնելու են ներդրումների կրճատման բացը

«Անդրե խմբի» տնօրենն Արմավիր եւ Արարատ մարզերով իր շրջագայության ընթացքում բարձր գնահատեց պահածոների չորս գործարանների այժմյան վիճակը

ԱՆՈՒՇ ԲԱՔԱՅԱՆ

«Անդրե խմբի» տնօրեն Ռայմոն Կրեսինին վստահ է, որ ներդրումները Հայաստանում կշարունակվեն նույն թափով, երբ մեր կառավարությունն ու գործարարներն ունենան հստակ ծրագրեր եւ առաջարկեն դրանք: Այս վստահությունն արտահայտվեց այն կապակցությամբ, որ լրագրողները պրն Կրեսինիի հետ Արմավիրի «Սափ» գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակման գործարան ժամանած ՀՀ նախագահին ուղղեցին այս տարվա առավելագույնս մտահոգիչ հարցերից մեկը՝ ինչո՞ւ են անցյալ տարվա համեմատ հսկայական ծավալներով պակասել ներդրումները: Ռոբերտ Քոչարյանն այս տագնապեցնող փաստի բացատրությունը գտավ նախընտրական շրջանի՝ իրականությանը չհամապատասխանող ծրագրերում եւ բարձրացված աղմուկում, ինչն, ըստ նրա, «խրտնեցրեց» արտասահմանյան գործարարներին: Բացասական կարծիքի ստեղծման գործում նա նշեց նաեւ լրատվամիջոցների դերը: «Անդրե խմբի» հետ գործարքի առնչությամբ ՀՀ նախագահը հայտնեց, որ վերջին մեկ տարվա ընթացքում իրենք անընդհատ քայլեր են ձեռնարկել այս ծրագիրը կայացնելու ուղղությամբ:

Տես • էջ 2

Այսօր նախագահը կմեկնի Ղազախստան

Սեպտեմբերի 1-ին նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը պաշտոնական այցով կմեկնի Ղազախստանի Հանրապետություն: Նրա գլխավորած պատվիրակության կազմում են տրանսպորտի, էներգետիկայի, պետական եկամուտների նախարարները, պաշտոնատար այլ անձինք: Հանրապետության նախագահին կուղեկցի նաեւ գործարարների մի պատվիրակություն:

Սեպտեմբերի 2-ին նախատեսվում է Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւի առանձնազրույցը, որից հետո տեղի կունենան հայ-ղազախական բանակցություններ՝ ընդլայնված կազմով: Կստորագրվեն միջպետական մի շարք պայմանագրեր եւ համաձայնագրեր, մասնավորապես մաքսային, առեւտրային, բանկային ոլորտներում համագործակցության վերաբերյալ: Երկու երկրների նախագահները կստորագրեն բարեկամության ու համագործակցության պայմանագիր, ինչպես նաեւ համատեղ հայտարարություն:

Այցի շրջանակներում Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպում կունենա նաեւ ղազախահայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Աստանայում Հայաստանի նախագահը կմասնակցի նորակառույց դղյակի բացման արարողությանը, ինչպես նաեւ կայցելի քաղաքական ռեպրեսիաների զոհերի հիշատակի հուշահամալիր:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

ԴԱՏԱՐԱՆ

Ականապատված դաշտ մամուլի մարդկանց համար

Երեկ Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանի դատավոր Պարգեւ Օհանյանը հրապարակեց մի դատավճիռ, որով «Օրագիր» թերթի գլխավոր խմբագիր Նիկոլ Փաշինյանը մեղավոր է ճանաչվում քրեական գործի բոլոր մեղադրական դրվագներով: Մեղադրող Պ. Տեր-Հարությունյանը մեկ օր առաջ, մինչեւ պատիժն առաջարկելը, որպես պատասխանատվությունը մեղմացնող հանգամանք նշել էր, որ Փաշինյանը երիտասարդ է, չդատված, անչափահաս երեխա ունի: Այնուամենայնիվ, միջնորդել էր 3 տարով ազատազրկել եւ տուգանք նշանակել աշխատավարձի 20-ապատիկ չափով: Դատարանը որոշեց Նիկոլ Փաշինյանին դատապարտել մեկ տարվա ազատազրկման: Որոշման համաձայն, «Օրագրի» գլխավոր խմբագիրը պատիժը պետք է կրի ուղղիչ աշխատանքային գաղութում:

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, Նիկոլ Փաշինյանն իրավունք ունի 10-օրյա ժամկետում բողոքարկել դատարանի վճիռը ՀՀ վերաքննիչ դատարանում: Պաշտպանական ճառն արտասանելիս Տիգրան Ջանոյանը տուժողների ելույթները գնահատել է զգացական, մարդկային առումով հասկանալի, բայց ոչ իրավական եւ հայտարարել. «Առաջին անգամ, չունենալով առիթ եւ հիմք մենք գլխավոր խմբագրին ենթարկում ենք քրեական պատասխանատվության՝ այն էլ ազատազրկման ձեւով»: Պաշտպանության կողմը խնդիր չունի այստեղ, շեշտել է դատապաշտպանը, օրինականությունը ու պետության հեղինակությունը, նախադեպ ստեղծելու եւ այդ նախադեպն օրինական դարձնելու խնդիրը բացառապես միայն մեղադրող կողմինն է եւ դատարանինը: Պարոն Ջանոյանը համոզված էր, որ Նիկոլ Փաշինյանը անպարտ կճանաչվի եւ կարդարացվի դատարանի կողմից:

Այստեղ չենք ուզում խոսել դատավճռի անարդարության, ոչ էլ մեր դատարանների ու դատարանակազմության, իրավական դաշտի անկատարության մասին: Մեզ մտահոգողը լրագրողին այսքան հեշտությամբ, գրեթե ավտոմատ կերպով, քրեական օրենսգրքի ու դատավարության տակ կոխելն է: Մամուլն ու լրագրողներն ունեն մամուլի մասին ՀՀ օրենքը, որը առաջնային պետք է լինի պրոֆեսիոնալ պարտականության ժամանակ թույլ տրված զանցանքի ու սխալի համար: Եվ այս պարագայում այդ «գլխադասային» օրենքի դրամադրությունները հաշվի չեն առնվել, լրագրողին ու նրա թերթին չի տրվել որեւէ առիթ հերքելու եւ, անգամ, ներողություն խնդրելու: Այսպիսով, մեր բոլոր լրատվամիջոցները դառնում են խոցելի, քրեական օրենսգրքի դատամամլիչի ենթակա: Որեւէ մեկը, այսուհետեւ, կարող է դատարանի միջոցով ամբաստանել լրագրողին ու լրատվամիջոցին զրպարտության, արժանապատվության վիրավորման, ընդհուպ 25 հազար դոլարի վնաս կրելու (Միկա-Արմենիա) կամ Ազգային ժողովի պատգամավոր չընտրվելու (Նորիկ Այվազյան) պատճառ դառնալու մեջ, եւ, խնդրեմ, գնա մտիր բանտ եւ կամ փակիր թերթդ:

Ահա սա է նշանակում այս դատավճիռը, որի նախադեպը մենք պարզեցինք մոտավորապես 3 տարի առաջ, երբ տիկին Մանուշակ Պետրոսյանը նյութական անհեթեթ պահանջ դնելով «Լրագիր» օրաթերթի առաջ, պատճառ դարձավ դրա փակման: Նույն ուղիով է՛լ ավելի կատարելագործված մեր դատական նոր համակարգը երեկ կատարելագործեց այդ պատիժը. Նիկոլ Փաշինյանին դատապարտելով բանտարկության:

Ահա թե ինչը պիտի հուզի, մտահոգի մեզ բոլորիս՝ մամուլի մարդիկ թե մամուլի ազատության պաշտպան ընթերցողներ: Ականապատված է մեր դաշտը:

ՏԱՐԵՐՔ

Այս շաբաթվա վերջում նախատեսված է հայ սեյսմոլոգների այց Թուրքիա

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ընթացիկ շաբաթվա վերջում Թուրքիա է մեկնելու Հայաստանի սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության վեց մասնագետներից բաղկացած խումբը: Ըստ Հայաստանի արտակարգ իրավիճակների վարչության հասարակական կապերի եւ լրատվության բաժնի պետ Նիկոլայ Գրիգորյանի, հայ սեյսմոլոգները իրենց գննումներով երեւի թե անգնահատելի օգնություն ցուցաբերեն թուրքական սեյսմիկ ծառայությանը:

Իզմիրում 5,2 բալ ուժգնության ստորգետնյա ցնցում

ԱՆԿԱՐԱ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիայի հյուսիս-արեւմուտքում, որտեղ օգոստոսի 17-ին տեղի ունեցած ավերիչ երկրաշարժն ավելի քան 14 հազար մարդու զոհվելու պատճառ դարձավ, այսօր տեղական ժամանակով ժամը 11.11-ին գրանցվել է ըստ Ռիխտերի սանդղակի 5,2 բալ ուժգնության ստորգետնյա ցնցում: Դրա էպիկենտրոնը նույնպես գտնվում էր Իզմիր քաղաքում, հաղորդել է Բոսֆորի համալսարանի սեյսմաբանական դիտարանը: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը, նոր երկրաշարժը խուճապ է առաջացրել տեղի բնակիչների շրջանում: Զոհերի, տուժածների եւ ավերածությունների մասին տվյալներ առայժմ չկան:

Երկրաշարժ Հայաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ըստ ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության տվյալների, օգոստոսի 31-ին, տեղական ժամանակով ժամը 11 անց 01-ին, Հայաստանի տարածքում տեղի է ունեցել երկրաշարժ: Երկրաշարժի ուժգնությունը էպիկենտրոնում, որը գտնվում է Մարտունի քաղաքից 25 կմ հարավ-արեւմուտք, կազմել է 3-4 բալ:

ՆՈՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

Սեպտեմբերի 1-10-ը՝ անվտանգ երթեւեկության տասնօրյակ

Այսօր սկսվում է նոր 1999-2000 թ.թ. ուսումնական տարին: Այդ առիթով Երեւանի ՆԳ վարչությունը շնորհավորում է բոլոր դպրոցականներին, մանկավարժներին եւ ծնողներին, մաղթում, որ մեր դարի, հազարամյակի վերջին ուսումնական տարին իսկապես խորհրդանշական դառնա թե գիտելիքների ձեռքբերման եւ թե կարգուկանոնի պահպանման առումներով:

Ուսումնական տարեսկիզբն առանց տհաճ անակնկալների անցկացնելու նպատակով, Երեւանի ՆԳ վարչությունը սեպտեմբերի 1-10-ը կազմակերպում է անվտանգ երթեւեկության տասնօրյակ՝ «Ուշադրություն, երեխաներ են» նշանաբանով: Միջոցառման հիմնախնդիրը մեկն է՝ դպրոցականներին զերծ պահել ճանապարհատրանսպորտային պատահարներից:

Դիմում ենք բոլոր ծնողներին ու մեծահասակներին՝ երեխաներին դպրոց ուղեկցելիս, փողոցները հատել միայն սահմանված տեղերով, վերգետնյա եւ ստորգետնյա անցումներով, օգտվելով լուսացույցի կամ կարգավորողի ազդանշաններից:

Այդպես վարվելով ոչ միայն անվտանգ կհասնեք կրթօջախ, այլեւ ձեր զավակի մեջ հարգանք կսերմանեք հասարակական կարգուկանոնի նկատմամբ, կսովորեցնեք ապրել իսկական քաղաքացու արժանապատվությամբ:

Դիմում ենք վարորդներին՝ հստակորեն պահպանելով ճանապարհային երթեւեկության կանոնները, առավել զգոն, ուշադիր եղեք դպրոցամերձ փողոցներում, հատկապես «Զգույշ, երեխաներ են» նշանի առկայության դեպքում:

Հարգելի մանկավարժներ, ակնկալում ենք եւ ձեր աջակցությունը, երեխաներին, մասնավորապես տարրական դասարանների աշակերտներին ծանոթացրեք ճանապարհային երթեւեկության կանոններին՝ բացատրելով դրանց պահպանման կարեւորությունը:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հակակուսակցականությունը վարակի՞չ է

Հարգելի «Հայոց աշխարհ»

Հաճույքով կարդացի քաղաքական գործիչների գործունեության Ձեր գնահատականը:

Պատկերացրեք, որ ինձ գոհացնում է Ձեր տագնապը առ մեր քաղաքական գործիչների առողջությունը եւ պետք է ինձ հետ համաձայնել, թե ինչպես կարող է նորմալ մարդն իր ժողովրդի ցավը տեսնել ու առողջ մնալ կամ տասը տարի լինել դիտորդի դերում եւ չարտահայտվել անօրինականությունների դեմ:

Սակայն ինչո՞ւ եք Ձեզ եւ ՁԼՄ-ներում զբաղված մարդկանց կտրում հասարակությունից, չէ՞ որ հետեւելով մամուլին՝ հասարակությունը դեռ վաղուց արձանագրել է եւ շիզոֆրենիայի, եւ ամնեզիայի, եւ խելագարության դեպքեր, այնպես որ, մենք բոլորս ենք վատառողջ, քանի որ «քոնաքարված» հասարակության մի մասնիկն ենք:

Եվ քանի որ իրավունք եք վերապահում Ձեզ ընդունել «քաղաքական վարժապետի» կեցվածք եւ տալ գնահատականներ, ինքս էլ ինձ զգում եմ ազատ, Ձեր պրն գլխավոր խմբագիր, «Հայոց աշխարհ» թերթի գնահատականը տալու կապակցությամբ: Այն կարելի է արտահայտել երկու բառով, եւ հավատացեք Ձեր ամենօրյա ընթերցողին, տպավորությունն այն է, որ «օձը կծել է» «Հայոց աշխարհին»: Սակայն ես միամիտ, ինչպես Դուք եք գտնում, երկու խոսքով չեմ ավարտի:

Ընդհանրապես, չարախնդալը կուսակցությունների եւ նրանց ցանկացած նախաձեռնության հանդեպ ՁԼՄ-ների կողմից դարձել է մրցավազքի առարկա, եւ ինձ զարմացնում է, թե ինչպես Դուք եւ մնացած չարախինդ լրատվական միջոցները, քարկոծելով կուսակցություններին, կանաչ ճանապարհ եք բացում կողոպտիչ-չինովնիկների համար, որոնց նույնպես խանգարում են կուսակցություններն ընդհանրապես, եւ ստացվում է այնպես, որ մեծ թվով ՁԼՄ-ներ աջակցում են Ձեր կողմից մատնանշված «Բարբարոսա» ծրագրի իրականացմանը սեփական ժողովրդի հանդեպ:

Եվ եթե մի քանի կուսակցություն հավաքվել են սեղանի շուրջ միջկուսակցական սոցիալ-տնտեսական խորհրդի անվան տակ եւ արձանագրում են եղած ու դեռ շարունակվող աղաղակող անօրինականությունները, չի հասկացվում, գոնե Ձեր թերթի չարախնդությունը, քանի որ նման ձեւով են մտածում հենց կողոպտիչ-չինովնիկները, սակայն, ի տարբերություն Ձեզ, չեն արտահայտվում լայն զանգվածի առջեւ, այլ «ելույթ» են ունենում խաշի սեղանի շուրջ: Թալանչիները ստեղծել են իրենց կարգախոսը «Ես եմ իմ կուսակցությունը» կամ «Ես ախտերության կուսակցությունից եմ»: Սրանով իրենք իրենց ազատում են պատասխանատվությունից գործած մեղքերի համար եւ հաշվետու չեն ոչ մի տնտեսական կամ քաղաքական կառույցի առջեւ, իսկ «ախտերության կուսակցությունից» քիչ են այսօր ԱԺ-ում, որոնք օրենք են գրելու մեր բոլորի համար, ցույց են տալու մեր ազատության սահմանները, պարտականությունները եւ մեկ-մեկ էլ՝ իրավունքները:

Նման ձեւով եւ նույնիսկ ավելի վատ էին մտածում կուսակցությունների մասին «Արշալույսգեյթում» նկարահանված բարձրագույն չինովնիկները, սակայն երեւի իրենք էլ չհասկացան, թե ինչպես այսօր արդեն շատերը դարձան մոլի կուսակցականներ եւ, նույնիսկ, լիդերներ...

Իմ խորին համոզմամբ, ՁԼՄ-ների նման գործելաոճը չարախինդ վերաբերմունքը կուսակցությունների հանդեպ, գալիս է քաղաքագիտական անտեղյակությունից, որն ավելի վտանգավոր է, քան լինել «անտեղյակ» այսօրվա իշխանությունների գործունեության վերաբերյալ, որը Դուք իրականություն եք համարում, իսկ իրականությունը մեկն է՝ նորմալ հասարակարգերում կան կուսակցություններ, որոնք կրում են գաղափարախոսություններ, այսինքն՝ երկրի օրենքներին տալիս են ուղղվածություն՝ սոցիալական, ազատական... Ստացվում է, որ կրում են պատասխանատվություն այն հասարակության հանդեպ, որն իրենց ստեղծել է: Հոյակապ է ՁԼՄ-ների այն գործելաոճը, որոնք նման պատասխանատվություն են զգում հասարակության հանդեպ, սակայն վատ է, որ իրենց են վերագրում «հեգեմոնի» դերը, սա, կրկնում եմ, քաղաքագիտական անտեղյակության արդյունք է: Իսկ իրականությունը հետեւյալն է՝ եւ մամուլի միջոցները, եւ կուսակցությունները, եւ հասարակական կազմակերպությունները միմյանց թիկունք կանգնելով պետք է կրեն պատասխանատվություն հասարակության հանդեպ, այլ ոչ թե մեկը մյուսին տրորելով ու քարկոծելով:

Ահա այսպիսի բաներ, թանկագին անկախ «Հայոց աշխարհ»: Ձեր երկարամյա գործունեությունը գնահատում եմ «5+», իսկ միջկուսակցական սոցիալ-տնտեսական խորհրդի աշխատանքների լուսաբանումը եւ ընդհանրապես նրա գոյությունը միամտություն համարելը գնահատում եմ «0»:

Հ. Գ. Լավ կլիներ, որ հարցազրույցում («Հայոց աշխարհ», 30.08.1999 թ.) թվարկածս կուսակցությունների շարքում բաց չթողնվեր ՀՅԴ-ն, որից հարցազրույցը կստանար լիարժեք տեսք:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ
Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության փոխատենապետ

ԵԿԵՂԵՑԻ

Սերգեյ Բադալյանի կարծիքով, հայ եկեղեցին որոշ առումով զրկվել է իր գործառույթներից

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐՔ: Ինչպես նշել է հայ կոմունիստների առաջնորդ Սերգեյ Բադալյանը, վերջին չորս տարիների ընթացքում հայ առաքելական եկեղեցին որոշ առումով զրկվել է ազգը համախմբողի եւ միավորողի իր գործառույթից: Սնարքի թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ նա հայտարարեց, որ եկեղեցին չի խոչընդոտում աղանդավորների մուտքը Հայաստան՝ նշելով, որ հանգուցյալ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Առաջինի օրոք աղանդավորների դեմ պայքարը համարվում էր ոչ թե եկեղեցու, այլ պետության գործառույթը: Մինչդեռ աղանդավորությունը լրացուցիչ կերպով պառակտում եւ հիմարացնում է հայ ժողովրդին, նշեց Բադալյանը:

Ինչ վերաբերում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրություններին, հայ կոմունիստների առաջնորդը գտնում է, որ դրանք չպետք է կրկնեն 1995 թվականի ընտրությունները, երբ Հայաստանի նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ճնշմամբ Ամենայն հայոց կաթողիկոս ընտրվեց Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Գարեգին Առաջինը: Հայ առաքելական եկեղեցու առաջնորդը պետք է զերծ լինի կոնյուկտուրաներից, ասաց Բադալյանը: Նա ընդգծեց, որ տվյալ հարցում կա մեկ չափանիշ. Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինը (1955-1994), որը չի իջել կենցաղային մանրուքների մակարդակի եւ բարձր հեղինակություն է վայելել բացարձակապես բոլորի շրջանում: Եկեղեցին պետք է գլխավորի ոչ միայն պարզապես աստվածաբան, այլ իմաստուն հոգեւոր հովիվ, ասաց Բադալյանը:

Նոյեմբերյանի միակ եկեղեցին վթարային վիճակում է

ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 1997 թվականի հուլիսի 18-ի երկրաշարժից վթարային դարձավ եւ այլեւս աղոթատեղի չի ծառայում Նոյեմբերյանի միակ՝ ս. Սարգիս եկեղեցին: Արդեն 2 տարի է, ինչ եկեղեցին խարխլված է, սակայն միջոցներ չեն ձեռնարկվում նորոգելու համար: Կիսավեր վիճակում է նաեւ սահմանամերձ Դովեղի ս. Սարգիս վանքը, որը 18-րդ դարի կառույց է: 1990 թվականին Հայաստանի հուշարձանների պահպանության կոմիտեն ձեռնամուխ է եղել վանքի նորոգմանը, սակայն հետագա քաղաքական իրադարձությունների պատճառով վերանորոգումը դադարեցվել է:

Անորակ սննդամթերք Հայաստանի շուկայում

Դարձյալ ահազանգում է «Աննա»-ն

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կին սպառողների շահերի պաշտպանության «Աննա» միությունը բազմաթիվ ստուգումներ է անցկացրել մայրաքաղաքի առեւտրային կետերում եւ հայտնաբերել ժամկետանց, փչացած, պիտակին չհամապատասխանող սննդամթերք: Դրանց մեծ մասը ներմուծված է արտասահմանից, սակայն կան նաեւ Հայաստանում արտադրված սննդատեսակներ:

Միության նախագահ Մելիսա Հակոբյանի հաղորդած տվյալներով, մայրաքաղաքում զանգվածային բնույթ է կրում կեղծ «Ֆանտա»-ի վաճառքը: Միության մասնագետների կողմից փորձանմուշների լաբորատոր հետազոտությունից պարզվել է, որ դրանք, որոշ ցուցիչներով, չեն համապատասխանում Հայաստանի պետստանդարտի պահանջներին:

Հետազոտությունները ցույց են տվել նաեւ, որ Հայաստանում վաճառվող դեղին չամիչի մեջ պարունակվող ծծմբի անհիդրիդի քանակությունը մի քանի անգամ գերազանցում է թույլատրելի նորման: Նույնը կարելի է ասել նաեւ Հայաստանում արտադրվող երշիկների եւ նրբերշիկների մասին, որոնց մեջ նիտրատների քանակը նախատեսվածից բարձր է: Խոնավությունը նույնպես գերազանցում է թույլատրելի չափը:

Ոտքով՝ աշխարհի շուրջը

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արդեն մեկ ամսից ավելի է, ինչ Հայաստանում են գտնվում արխանգելսկցի երկու երիտասարդ ճանապարհորդ՝ Ալեքսեյ Սկիպինը եւ Դմիտրի Պոմորը:

Օգոստոսի 31-ին ժուռնալիստի տանը նրանք հանդիպեցին Հայաստանի ՁԼՄ-ների ներկայացուցիչների հետ: Ասուլիսից պարզվեց, որ նրանց նպատակը մեկն է՝ ոտքով շրջել աշխարհով մեկ՝ մեկ անգամ եւս մարդկանց հիշեցնելով բարեկամության եւ եղբայրության անհրաժեշտության մասին:

Ազգությամբ ռուս ճանապարհորդներն արդեն անցել են Ռուսաստանով, Վրաստանով, Թուրքիայով, Բուլղարիայով, իսկ Հայաստանից նրանք պատրաստվում են մեկնել Իրան: Նրանց հովանավորում է «Ռուսական ավիաուղիներ» կազմակերպությունը, մասնավորապես օգնում է մուտքի վիզաներ ձեռք բերելու հարցում: Ինչպես նշեց Դ. Պոմորը, Իրանի դեսպանատունը մուտքի վիզաների համար պահանջել է մեծ գումար, ինչը Ռուսաստանի եւ Իրանի միջեւ փոխադարձ է: Նրա խոսքերով, իրենց ճանապարհորդության հիմնական ծախսը հենց մուտքի վիզաներն են: Ճանապարհորդների Հայաստանում երկար գտնվելու հիմնական պատճառն էլ այս խնդիրն է:

Դատական նիստը հետաձգվեց, փաստաբանը հիվանդ էր

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 31-ին վճռաբեկ դատարանի շենքում, Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանի դատավոր Գագիկ Պողոսյանի նախագահությամբ ընթացող Արմեն Տեր-Սահակյանի եւ նրա խմբի ութ անդամների դեմ հարուցված քրեական գործի դատաքննությունը հետաձգվեց ամբաստանյալ Սարգիս Գրիգորյանի փաստաբան Ամալյա Ավագյանի դատարան չներկայանալու պատճառով: Դատավոր Գ. Պողոսյանը հայտնեց, որ փաստաբանը նիստին չի կարող ներկա գտնվել վատառողջ լինելու պատճառով եւ այդ մասին տեղյակ է պահել դատարանին:

Դատաքննությունը կշարունակվի սեպտեմբերի 2-ին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՈՐՅԱՆ /հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն /562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN
/ phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Գործարքներ, որոնք լրացնելու են ներդրումների կրճատման բացը

Սկիզբը էջ 1

Աշխարհի խոշորագույն ընկերություններից մեկը համարվող «Անդրե ընդ Սին» ընկերությունը, որը մեզ հայտնի է «Անդրե գրուպ» անվամբ, գործարքների տեսանկյունից նախընտրում է զարգացող երկրները, իսկ Հայաստանում ներդրումների կրճատման պայմաններում պատահական չէ, որ մեր կառավարությունը բարձր է գնահատում ընկերության ներդրած 6 մլն դոլարը: Ինքը՝ պրն Կրեսինին, հայտնեց եւս մի հետաքրքրաշարժ իրողություն. ոչ մի արտասահմանցի գործարար մուտք չի գործում տվյալ երկիրը, եթե մինչ այդ այնտեղ չեն հաստատվել Համաշխարհային բանկը եւ Միջազգային արժութային հիմնադրամը: Փաստորեն, հիշյալ կազմակերպությունների ներգրավումն այս գյուղատնտեսական ծրագրում արդեն հաջողության գրավական է ներդրումների հետագա հոսքը երաշխավորող: «Անդրե խումբը», որ Հայաստանում գործող պահածոների չորս գործարաններն ապահովել է նոր սարքավորումներով, ստանձնել է նաեւ արտադրանքի սպառման եւ միջազգային շուկա դուրսբերման պարտավորությունը: «Վաճառել այն, ինչն արտադրվել է ահա մեր այսօրվա գերխնդիրը», ասաց պրն Կրեսինին:

Ի տարբերություն միջազգային շուկան հայկական արտադրության տոմատի հյութով ու մածուկով նվաճելու պատրաստ պրն Կրեսինինի Արմավիրի «Սարդարապատ», «Մասիս»

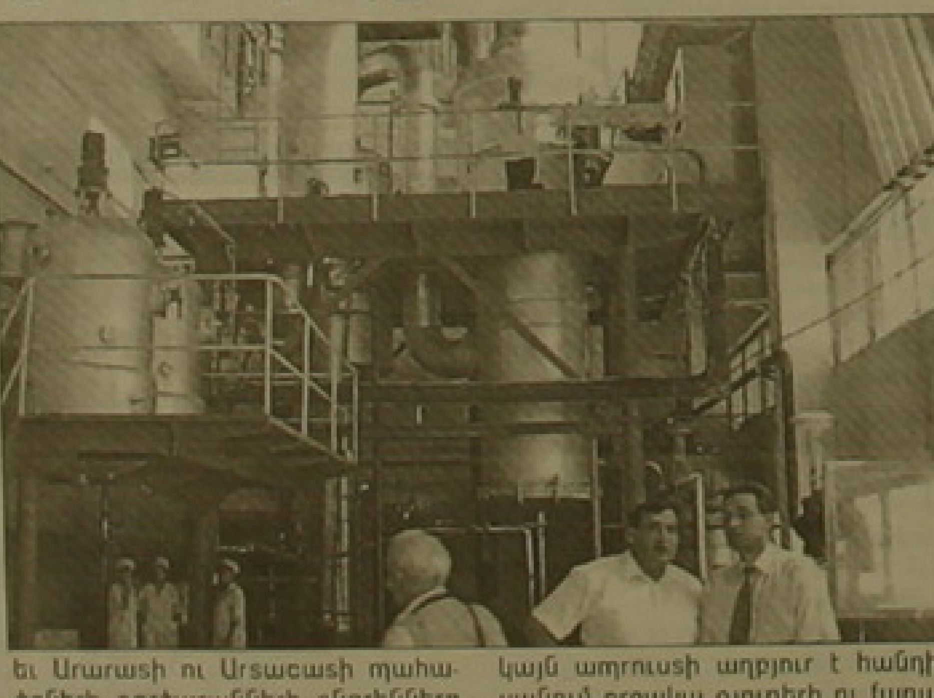

եւ Արարատի ու Արտաշատի պահածոների գործարանների տնօրենները հայտարարեցին, որ արտադրանքը տեղական շուկայում սպառելու խնդիր չունեն: Նշված գործարանների թողարկած պահածոյացված հյութերը, որոնց ընտրանին արդեն խիստ փոքր չէ, իրենց կայուն տեղն են ձեռք բերել տեղական շուկայում՝ առաքվելով նաեւ Վրաստան, Ռուսաստան, Կանադա:

Մեզ մոտ «Մասիս» գործարանում արտադրված 1 լիտրանոց թղթե փաթեթներով հյութերը վաճառվում են 300-340 դրամով եւ հաջողությամբ սպառվում են: Գործարաններում աշխատատեղերի թիվը տարբեր է, սակայն ապրուստի աղբյուր է հանդիսանում շրջակա գյուղերի ու քաղաքի բնակչության համար. Արարատի պահածոների գործարանն այսօր զբաղեցված է 420 աշխատատեղով, Արտաշատի գործարանը՝ 170:

Սրանք ընդամենը թվեր են, իսկ վերադառնալով «Անդրե խմբին»՝ արձանագրենք, որ կառավարության հետ ընկերության բանակցությունները շարունակվում են եւ, ըստ ամենայնի, բավականին լուրջ հիմքի վրա են դրված: «Անդրե խումբը» հակված է հետագայում էլ ներդրումներ անել ոչ միայն գյուղատնտեսության, այլեւ էներգետիկայի եւ տրանսպորտի բնագավառներում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆ

«Հայ կնոջ տեղը գաղութը չէ»

Երեկ ժուռնալիստի տան կլոր սեղանի շուրջ դատապարտված կանանց տառապանքը «կարճելու» վերաբերյալ USAID եւ NGOCI կազմակերպությունների գրանտներով ամրապնդված աշխույժ խոսակցություն էր ծավալվել: Նախաձեռնողը Կանանց իրավունքների կենտրոնն էր (ԿԻԿ), մասնակիցները մարդու իրավունքների պաշտպանությանը լծված հասարակական կազմակերպությունների, իրավապահ մարմինների ներկայացուցիչներ, իրավաբաններ: Դիտորդի եւ սույն ազգօգուտ միջոցառումը արձանագրողի կարգավիճակով ներկա էին նաեւ լրագրողներ (այլապես միջոցառումը թերեւս անիմաստ կդառնար):

Վերոհիշյալ կազմակերպությունների հովանավորությամբ ԿԻԿ-ը հասարակությունից մեկուսացված կանանց աջակցության մի ծրագիր է սկսել, որի գլխավոր տարրերից մեկը ՀՀ քր. օր.-ի 71-րդ հոդվածի 3-րդ կետը կանանց պարագայում մեղմելու մտահոգությունն է: Այդ հոդվածի համաձայն, ոչ մեծ եւ միջին ծանրության հանցագործությունների համար ազատազրկված անձինք կարող են վաղաժամկետ ազատվել պատժի կրումից, եթե պատժաչափի մեկ երրորդը կրելուց հետո ուղղվել են եւ հետագա մեկուսացման կարիք չեն զգում: ԿԻԿ-ն առաջարկում է այդ կետում տարբերակում մտցնել՝ տղամարդկանց դեպքում պահպանելով եղածը, կանանց դեպքում մեկ երրորդը դարձնել մեկ քառորդ, այսինքն կրճատել պատժի ժամանակահատվածը:

Տեղեկության կարգով ասենք, որ ոչ մեծ ծանրության հանցագործությունը ենթադրում է մինչեւ 2 տարի ազատազրկում դիտավորյալ, մինչեւ 3 տարի չկանխամտածված հանցանքի պարագայում, միջին ծանրության համար համապատասխան ցուցանիշները մինչեւ 5 եւ մինչեւ 7 տարի են: ՆԳՆ վիճակագրական տվյալների համաձայն, 1998 թ. քրեական պատասխանատվության է ենթարկվել 722 կին, որոնցից 167-ը պատիժը կրում են Աբովյանի կանանց եւ անչափահասների աշխատանքային գաղութում, մեծամասնությունը ներկայացնում են հասարակության ամենացածր սոցիալական խավերը: Մոտավոր տվյալներով, Աբովյանի գաղութում մեկուսացված կանանցից 39-ը դատապարտված են ոչ մեծ կամ միջին ծանրության հանցագործությունների համար, 87-ը 18-40 տարեկան (վերարտադրողական տարիքի) կանայք են, 74-ն անչափահաս երեխաների մայրեր:

Քննարկման մասնակիցները համակարծիք էին, որ «հայ կնոջ տեղը գաղութը չէ», դատապարտյալ կինը ոչ բարոյապես, ոչ ֆիզիկապես չի վերականգնվում, ազատազրկումից վերադառնալով դառնում է հասարակության աչքի փուշը, հաճախ կրկնակի, եռակի հանցագործ: Տուժում է ընտանիքը, երեխաները համալրում են անչափահասների գաղութները: Ըստ այդմ, նպատակահարմար դիտվեց հարցին «գլոբալ» մոտենալ վերոհիշյալ օրենսդրական ուղղումն առաջարկելով տարածել բոլոր, այդ թվում ծանր եւ առանձնապես ծանր հանցագործությունների վրա, այլապես խնդիրը կարող է հանգել մեկ-երկու ազատազրկված կանանց պատիժը մեկ-երկու ամսով կարճելուն: Միաժամանակ մտավախություն հայտնվեց, թե այդպիսով վտանգվում է կանանց եւ տղամարդկանց իրավահավասարության սահմանադրական նորմը: Առավել եւս, որ, ներկաների տվյալներով, ոչ ԱՊՀ, ոչ էլ աշխարհի այլ երկրներում կանանց «խնայելու» նմանօրինակ պրակտիկա չի գործում, թեպետ ԿԻԿ նախագահ Սուսաննա Վարդանյանը հակված էր Հայաստանն այդ ոլորտում «առաջամարտիկ» դարձնելու վարկածին:

Կարծիքներ հնչեցին, թե նախընտրելի է գնալ կանանց նկատմամբ առավել մեղմ պատիժներ սահմանելու ճանապարհով (ինչը, պարզվեց, առանց այն էլ ըստ էության կիրառվում է), ուղիներ գտնել կանխարգելու կանանց հանցագործությունը, մեղմելու երկրի քրեածին իրավիճակը եւ այլն: Իրավապաշտպան Պուշկին Սերոբյանը, լուրջ թե կատակով, առաջարկեց աշխատանքային խումբ ստեղծել ուսումնասիրելու, թե ազատազրկված կանանցից քանիսն են ամուսնալուծված, քանիսը անչափահաս երեխաներ ունեն, քանի՞ նամակ են ստանում մերձավորներից եւ այլն, ըստ այդմ գտնել «ի՞նչ անել» հարցի ճշգրիտ պատասխանը:

Առաջարկվեց կանանց սեռային եւ ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները հաշվի առնելով պատժաչափ սահմանելիս կանանց հավասարեցնել անչափահասներին, ինչը տրամաբանական հակափաստարկ առաջացրեց ընդդեմ երկակի ստանդարտների. մի դեպքում կանանց հավասարեցնում ենք անչափահասներին, մյուս դեպքում պետական կառավարման ոլորտում նրանց դերի բարձրացման խնդի՞ր դնում: Սախարովի հիմնադրամի ներկայացուցիչ Լեւոն Ներսիսյանը խորհուրդ տվեց չարիքի արմատը փնտրել հայաստանյան դաժան իրականության մեջ, մտածել ոչ միայն կանանց, այլեւ ազգի վերարտադրությունը պաշտպանելու մասին, ինչը, նրա համոզմամբ, վտանգված է:

Խոսակցությունը երկար կշարունակվեր թերեւս առանց տեսանելի արդյունքի, եթե ԿԻԿ նախագահը չընդհատեր կլոր սեղանի «հայտարարը»՝ առաջարկվող օրենսդրական փոփոխությունը տարածել ամբողջ 71-րդ հոդվածի վրա՝ անկախ հանցագործության ծանրությունից: Պետք է ենթադրել, որ աշխատանքն այդ ուղղությամբ կշարունակվի:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

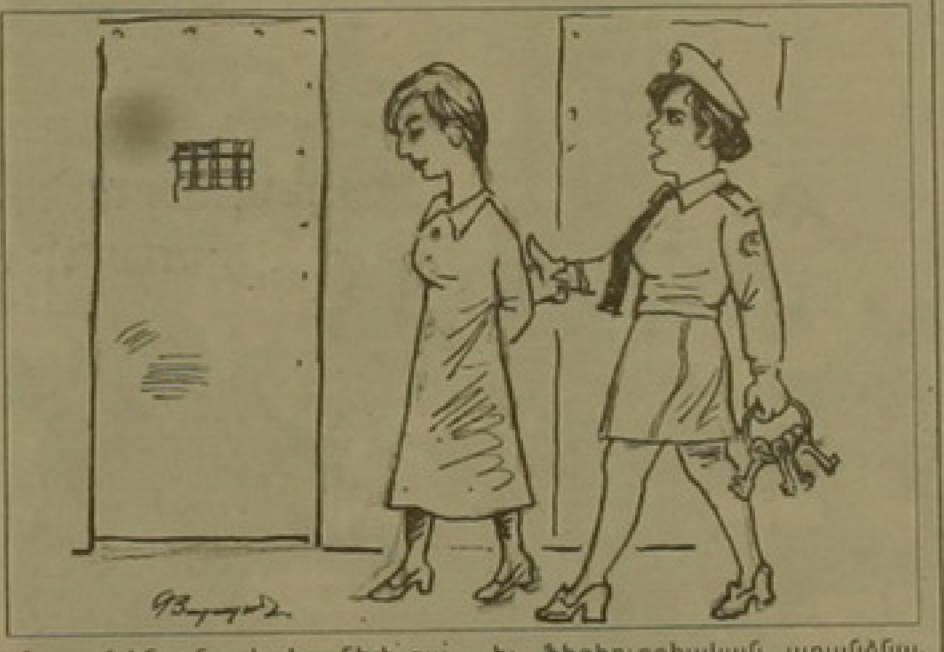

ԼՈՌԻ

Դպրոցների, ճանապարհի եւ ջրագծի բացման հանդիսություններ Լոռու մարզում

Երեկ Լոռու մարզի Վահագնաձոր գյուղում տեղի ունեցավ 8-ամյա դպրոցի վերանորոգված շենքի բացումը: Դպրոցը կառուցվել է 1927 թ. եւ գտնվում էր խիստ անբարեկարգ վիճակում: Դասերն ընթանում էին խոնավ դասասենյակներում: «Շեն» հասարակական կազմակերպությունը «Համայնքների զարգացում» ծրագրի շրջանակներում իրականացրել է վերանորոգումը: Դպրոցի 300 քմ տանիքը եւս վերանորոգվել է, բարեկարգվել են բակը եւ շրջապատը: Դպրոցն ունի 58 աշակերտ եւ 10 ուսուցիչ, համայնքի ներդրումը 2051 ԱՄՆ դոլար է, «Շեն» ՀԿ-ն տրամադրել է 9600 ԱՄՆ դոլար:

Իսկ նախորդ օրը հանդիսավորությամբ բացվեց Վարդաբլուրի նորակառույց դպրոցը: Բացմանը մասնակցում էին ՀՀ տարածքային կառավարման նախարար Խոսրով Հարությունյանը, Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը եւ այլ պաշտոնյաներ: Վարդաբլուրում առաջին դպրոցը կառուցվել է 1885 թ., իսկ 1985 թ. կառուցվել է տիպային նոր շենքը, որն ավերվել է երկրաշարժից: Շահագործման հանձնված այս դպրոցն ունի 2 մասնաշենք եւ մարզադահլիճ: Կառուցվել է սոցներդրումների հիմնադրամի միջոցներով (ներդրվել է 220 հազար դոլար): Համայնքի ներդրումը կազմել է 25 տոկոս): Այդ օրը, մինչեւ Վարդաբլուր այցելելը, նախարարն ու մարզպետը եղան Գյառգյարի նորակառույց դպրոցում, որի բացումը նախատեսված է այսօր: 300 աշակերտական տեղով դպրոցը կառուցվել է նախատեսված ժամկետից 3 ամիս շուտ, իսկ ֆինանսավորումը կատարվել է պետբյուջեից: Այսօր Վանաձորում կբացվի նաեւ թիվ 20 վարժարանը, իսկ թիվ 9 դպրոցի առաջին զանգի հանդիսությունը եւս տեղի կունենա նորակառույց շենքում:

Երեկ տեղի ունեցավ նաեւ Արեւաշող գյուղի խմելու ջրագծերի բացման հանդիսությունը: Ջրագծերը եւ օրական կարգավորման ավազանը դարձյալ կառուցել է «Շեն» հասարակական կազմակերպությունը համայնքների զարգացում ծրագրի շրջանակներում: Լեռնային բնական աղբյուրներից մինչ այդ ջուրը հոսում էր հավաքման ջրամբարներ առանց խողովակների, դառնալով վարակիչ հիվանդությունների աղբյուր: Բացի այդ, ջուրը չէր բավականացնում, եւ բնակիչները լեռնային բնական աղբյուրներից ջուրը բերում էին դույլերով եւ մեքենաներով: Ծրագրի իրագործման արդյունքում երկու անգամ ավելանում է գյուղ մտնող ջրի քանակությունը: Կառուցվել է լեռնային աղբյուրներից մինչեւ ջրամբարի տարածք 600 մ ջրատարը, վերանորոգվել է 230 մ քայքայված ջրագիծ:

Արեւաշողի համայնքի ներդրումը կազմել է 2222 ԱՄՆ դոլար, «Շեն» ՀԿ-ի տրամադրած գումարը 8077 ԱՄՆ դոլար: 3154 բնակիչ ունեցող Արեւաշողում ջրագծի բացմամբ զգալիորեն բարելավվեց խմելու ջրի հիմնահարցը: Երեկ տեղի ունեցավ նաեւ Աքորի գյուղի 4,5 կմ ընդհանուր երկարությամբ ճանապարհի բացումը, որի վերանորոգումը եւս իրականացվել է նույն ծրագրի շրջանակներում: Ծրագրի արժեքից 2674 դոլար է ներդրել Աքորի համայնքը, 9979 դոլար՝ «Շեն» ՀԿ-ն: Ըստ ծրագրի վերանորոգվել են գյուղի ճանապարհների տարբեր հատվածները, իսկ 400 մ տարածք համատարած ասֆալտապատվել է:

ԱՌԱՔԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ
Վանաձոր

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Պարսկական շուկայի» իշխանուհին

Հարգելի խմբագրություն, քաղաքապետ Ալբերտ Բազեյանի հանձնարարությամբ քննարկվեց Ձեր թերթի օգոստոսի 25-ի համարում զետեղված «Պարսկական շուկայի» խութերը» վերտառությամբ բնակչուհի Վարյա Սաֆարյանի բողոք-նամակը՝ օգնության հայցով հասցեագրված քաղաքապետին:

Ճիշտն ասած, «քննարկում» բառը թերեւս տեղին չէ օգտագործված, որովհետեւ Վարյայի եւ նրա կրպակ[illegible]ներին առնչվող «գործին վաղուց քաջատեղյակ են «Կենտրոն» թաղապետարանում, առավել եւս՝ քաղաքապետարանում: Նախ՝ տիկին Վարյայի բողոքի էությունը բովանդակող մեջբերում նամակից. «Իմ սեփական տարածքի (թիվ 3 մանկապարտեզի մասով) բարեկարգմանը խոչընդոտում են երեք անօրինական կրպակներ: Վեց ամիս իմ գրանցված դիմումները թողնվել են «Կենտրոն» թաղապետարանի հայեցողությանը եւ մնացել են անպատասխան»:

Այսպես՝ քաղաքում կրպակների տեղադրման թույլտվության իրավասությունը թաղապետարանինն է, եւ 1992 թ.-ից Ֆիրդուսի փողոցի երկայնքով ձգված կրպակաշարի մեջտեղում գտնվող 3 հիշյալ կրպակներն էլ պայմանագրով են հատկացված եւ պետական հարկային պարտավորություններով: Այսինքն՝ ապօրինի լինել չէր կարող: Ուրիշ հարց, որ փողոցի ճարտարապետական հետագա ծավալագիրը քննարկելիս մոտեցումը վերանայվի, եւ որոշումը բոլոր կրպակատերերի համար լինի միանշանակ: Ամենագլխավորը, որ այդ կրպակները տիկին Վարյայի «պատկանող» տարածքից դուրս են, եւ նրա՝ այդ կրպակները զավթելու հեռակա անուրջները, որի մասին ինքը բազմիցս բարձրաձայն սակարկել է թաղապետարանի աշխատակիցների հետ, չեն կարող կյանքի կոչվել: Իսկ տարածքային սեփականությանն առնչվող նրա գործի վարույթը գտնվում է վճռաբեկ դատարանում, եւ շուտով Վարյա Սաֆարյանի «հողասիրության» դեգերումներին, կարծում ենք, վերջ կտրվի: Իսկ թե գրավոր քանի անգամ է պատասխանվել տիկին Վարյային ու նրա հակառակորդ բնակիչներին, վկայում են թաղապետարանում եւ քաղաքապետարանում առկա պատճենների տրցակները: Հրապարակեմ Երեւանի քաղաքապետարանի վերահսկողության վարչության պետ Գ. Գեւորգյանի վերջին արձագանքը. «Ֆիրդուսի փողոցի վրա գտնվող երեք կրպակները Երեւանի Հանրապետության նրբ. 8 ա հասցեի բնակչուհի Վարյա Սաֆարյանի տարածքում չեն գտնվում»:

Հ. Գ. Տիկին Վարյա, միգուցե Ձեզ մոտ չեն պահպանվել տարբեր ատյաններ դիմած Ձեր բողոքների պատասխանները, բայց իմացեք, որ պետական հիմնարկների արխիվներում դրանց պատճենները պահպանվում են, մանավանդ Ձերը: Այնպես որ յուրաքանչյուր նոր քաղաքապետի հետ «Փորձը փորձանք չէ» Ձեր գործելաոճը մեզ գոնե ծանոթ է:

ՀԱՄԼԵՏ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ
Լուսավորության եւ հասարակայնության հետ կապերի բաժնի պետ

Չյոդացված աղի օգտագործումը մի շարք հիվանդություններ է առաջացնում

Երեկ Ազգային ակադեմիայում կազմակերպվել էր գիտաժողով նվիրված «Յոդի անբավարարությամբ պայմանավորված հիվանդությունների դեմ պայքար» թեմային: Կազմվել է սննդում յոդի անբավարարությամբ հիվանդությունների դեմ պայքարի եւ կանխարգելման միջոցառումների ազգային ծրագիր: Քննարկումները կազմակերպել էին առողջապահության նախարարությունը UNICEF-ի աջակցությամբ եւ հովանավորությամբ: Քննարկումներին մասնակցում էին բոլոր այն նախարարությունները, որոնք անմիջական կապ ունեին կանխարգելելու եւ իրականացնելու կառավարության կողմից ընդունվող որոշումը, որը վերաբերում է ՀՀ կերակրի աղը յոդացնելուն: Հանրապետության գլխավոր էնդոկրինոլոգ պրն Թորոսյանը նշեց, որ հանդիպման հիմնական նպատակն է ստեղծել աշխատանքային խումբ, որը կզբաղվի յոդի պակասից առաջացած, հանրապետությունում առկա հիվանդությունների խնդիրներով: Տարիներ շարունակ աղը յոդացվում էր, իսկ վերջին տասնամյակում աղը չի յոդացվել, քանի որ անհրաժեշտ յոդը ստացվում էր Ադրբեջանից: 1997 թ. վերագործարկվել է աղի կոմբինատը, եւ աղը յոդացվում է, իսկ յոդը գնվում է Իտալիայից եւ երկու տարվա համար պահանջվող խմբաքանակը պահեստավորված է: Այսօր յոդի պակասից առաջացած հիվանդություններն այնքան են տարածվել, որ յոդացված աղով խնդիրը չի լուծվի, դա միայն պրոֆիլակտիկ բնույթ է կրելու հետագայում կանխելու հիվանդությունները: Հատկապես սրված է հիվանդությունները 6-12 տարեկան երեխաների մոտ: 6-12 տարեկանների 40 եւ հղի կանանց 50 տոկոսի մոտ սուր արտահայտված է խպիպը (վահանագեղձի ֆունկցիայի խանգարումից առաջացած հիվանդություն): Հետազոտության ենթարկված յուրաքանչյուր երեք կնոջից մեկի մոտ շոշափվում է խպիպը, որն ավելի շատ տարածված է հանրապետության հարավային մարզերում: Այսօր գոյություն ունեցող ստանդարտներով յոդի առկայությունը օրգանիզմում պետք է լինի օրական 100-200 մկգ, որը մարդն օգտագործում է սննդի հետ: ԱՄՆ-ում ընդունված չափանիշը 100 է, Եվրոպայում՝ 50: Հայաստանը ձգտում է այն հասցնել 50 մ.կ.գ., քանի որ մեր ոչ ջրի եւ ոչ էլ հողի մեջ չկա յոդի անհրաժեշտ քանակություն: Աղի կոմբինատի այժմ թողարկած յոդացված աղը ունի 6 ամսվա յոդի պահպանության ժամկետ:

Մեր ազգաբնակչությանը խորհուրդ տվեց լուրջ բարդություններից խուսափելու համար օգտագործել միայն յոդացված աղ: Աղը պահել ապակյա փակ ամաններում, որպեսզի չկորցնի իր օգտակարությունը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

«Ընդհանուր պետությունն» անորոշ արտահայտություն է

«Ազգի» հարցերին պատասխանում են Ֆրանսիայի եւ ԱՄՆ-ի դեսպանները

Քոչարյան-Ալիեւ ժնեւյան 2-րդ՝ օգոստոսի 22-ի հանդիպումն էլ առաջինի նման (հուլիսի 16) Հայաստանի կողմից գնահատվեց դրական ու հուսադրող:

Կնպաստե՞ն այս հանդիպումները խնդրի խաղաղ կարգավորմանը Մինսկի խմբի առաջարկությունների շրջանակներում, թե՞ Ադրբեջանն, այնուամենայնիվ, կընդգծի «ընդհանուր պետության» անընդունելիությունն իր համար: Ի՞նչ է ի վերջո մատնանշում «ընդհանուր պետություն» արտահայտությունը, հնարավոր է՝ նոր կարգավիճակ ինքնավարության եւ անկախության միջեւ: Գուցե ժնեւյան հանդիպումները հանգեցնեն խնդրի լուծման բոլորովին ա՞յլ ճանապարհի: Մի բան պարզ է, ինչ հուն էլ մտնի խաղաղության կարգավորման գործընթացն այսուհետ, միջազգային հանրությունն սկսել է հաշվի առնել նաեւ երրորդ՝ ղարաբաղյան կողմի լիիրավ գոյությունը դրանում: Ներկայացնում ենք Քոչարյան-Ալիեւ ժնեւյան հանդիպումից հետո Մինսկի խմբի համանախագահ երկրներից ՀՀ-ում Ֆրանսիայի եւ Մ. Նահանգների դեսպանների հետ արված հարցազրույցները: Ռուսաստանի դեսպանն արձակուրդում էր, նույն հարցերի շուրջ նրա տեսակետները կներկայացնենք հետագայում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆ ՄԻՇԵԼ ԼԵԳՐԱ

– Գործընթացի գլխավոր փաստն այսօր Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպումն է Ժնեւում: Երկու կողմերն էլ հայտարարեցին, որ հանդիպումն օգտակար էր, հուսադրող: Խիստ կարեւորում եմ հարաբերությունների այս նոր հունը՝ առանց արտաքին միջամտության, առանց պայմանի: Երկու նախագահները որոշել են ինքնուրույն լուծում փնտրել: Սա ես գերազանց եմ գնահատում:

– Պրն դեսպան, «Ազգին» տված Ձեր հարցազրույցում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահության վերջին առաջարկի հետ կապված ասում էիք. «Ընդհանուր պետությունն» անկախության եւ ինքնիշխանության բարձրագույն ձեւի միջին տարբերակն է: Անհրաժեշտ է մշակել հենց այդպիսի հիմնադրույթ, ըստ որի Ղարաբաղը միաժամանակ կլինի Ադրբեջանի կազմում եւ նրանից դուրս»: Նշանակո՞ւմ է սա, արդյոք, որ Մինսկի խմբի համանախագահները հանդես կգան նոր առաջարկությամբ, որը հոգով մոտ կլինի վերջինին՝ բացառությամբ «ընդհանուր պետություն» արտահայտության:

– Իրականում ներկայացրել եմ Հայաստանի պաշտոնական դիրքորոշումը, այն, ինչ ասում է Վ. Օսկանյանը. պետք է գտնել անկախության եւ ինքնավարության միջեւ գտնվող լուծում: Եթե նման լուծում գտնվի, ես առաջինը կողջունեմ:

Ինչ վերաբերում է «ընդհանուր պետությանը», այս արտահայտությունն այնքան էլ կոնկրետ հասկացություն չի մատնանշում: Ավելին, չունի իրավաբանական, դիվանագիտական մասնավոր իմաստ: Մի հարմար տերմին է, որ թույլ է տալիս առաջանալ լուծման որոնման ճանապարհին: Եթե միայն «ընդհանուր պետություն» արտահայտությունն է նեղում կողմերից մեկին, վստահ եմ, որ մյուս կողմը չի համառի այդ արտահայտությունը պահելու համար:

Կլինե՞ն արդյոք նոր առաջարկներ մեր կողմից, թե՞ ոչ:

Մինսկի խմբի առաքելությունն է կապ հաստատել հակամարտության բոլոր կողմերի միջեւ, որոնք չեն կարողանում միասին նստել բանակցային սեղանի շուրջ: Մեր առաջարկը համաձայնագրի վերջնական տեքստ չէ, որ ընդունվի կամ մերժվի: Բանակցությունների արդյունք վերջնական փաստաթուղթը վստահաբար մեծ չափով տարբերվելու է մեր առաջարկից: Առաջարկությունը սկիզբն է, համաձայնագիրը՝ վերջը: Ինչո՞ւ շփոթել հերթականությունը:

Այնպես որ, ներկայացված առաջարկությունները մենք չենք փոփոխի: Միակ խոչընդոտը «ընդհանուր պետություն» արտահայտությունն է, որը կարելի է հանել, եւ եթե մնացյալը կողմերն ընդունեն որպես հետագա քննարկումների հիմք՝ շատ լավ:

Թյուրիմացություն է, եթե կողմերը կարծում են, թե հրաշք լուծումը դրսից է գալու եւ հարթելու է խնդիրը: Ոչ: Հրաշք-լուծումը գտնելու են բանակցային սեղանի շուրջ նստած կողմերը: Թե մինչեւ ինչ սահման է կողմերից յուրաքանչյուրը պատրաստ զիջումների, դեռ պարզ չէ: Բայց չենք կարող իմանալ բանակցությունների վերջնարդյունքն առանց դրանք սկսելու:

Այս առումով շատ կարեւոր է նախագահներ Քոչարյանի եւ Ալիեւի չմիջնորդավորված երկխոսության վճռականությունը:

Հարկավոր չէ բառի որոնումների մեջ ընկնել: Ամեն ինչ ավելի պարզ է, քան պատկերացնում եք: Անհրաժեշտ է միայն ինքնավստահություն եւ համակերպում փաստի հետ, որ չկան բանակցություններ առանց փոխզիջումների: Կողմերից որեւէ մեկն անկարող է ճնշում գործադրել մյուսի վրա: Պետք է համաձայնության գալ:

Մի օր, ի վերջո, դուք պիտի խոսեք միմյանց հետ: Այս միտումն ուներ նաեւ Ֆրանսիայի Սենատի նախագահի հուլիսյան այցը տարածաշրջան: Նա առաջարկում էր անդրկովկասյան հանրապետությունների խորհրդարանների նախագահների հանդիպում Փարիզում՝ ձեր ընդհանուր շահերի համակարգման, ընդհանուր շուկայի ստեղծման մանրամասները քննարկելու:

Դուք՝ Անդրկովկասի պետություններդ, ունեք խնդիրներ, որոնք թեկուզ զուտ աշխարհագրականորեն ի զորու չեք հոգալու առանձին-առանձին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԱՄՆ ԴԵՍՊԱՆ ՄԱՅԶԼ ԼԵՄՈՆ

– Մենք կամենում ենք խաղաղ, երկարատեւ եւ բոլորի կողմից ընդունելի լուծում գտնել: Ցանկություն չունենք որեւէ կողմի որեւէ լուծում պարտադրել: Կարծում ենք, կողմերից որեւէ մեկի համար անընդունելի լուծման գործադրումը չի կարող երկարատեւ եւ խաղաղ լինել: Մինսկի համանախագահների առաջարկությունների նպատակը բանակցային գործընթացը խթանելն է, որպեսզի հայերը, ադրբեջանցիները եւ Ղարաբաղի ժողովուրդը կարողանան նստել մի սեղանի շուրջ եւ փոխհամաձայնության գալ՝ միասին ապրելու խաղաղության, անվտանգության եւ բարգավաճման պայմաններում:

Ոչ մի լուծում կիրառելի չի լինի, եթե հիմնված չլինի միջազգային օրենքների եւ մարդու իրավունքների ընդունված նորմերի վրա:

– «Ադրբեջանը լավ չի հասկանում ղարաբաղյան կարգավորման վերջին առաջարկությունների էությունը՝ սխալմամբ կարծելով, թե դրանք սպառնում են իր ինքնիշխանությանը»: Սրանք ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման բանակցությունների եւ ԱՊՀ տարածաշրջանային հակամարտությունների պատասխանատու, ԱՄՆ դեսպան Դ. Կայզերի խոսքերն են:

Նշանակո՞ւմ է սա, պրն դեսպան, որ ԱՄՆ-ը կողնի վերջին առաջարկությունները, թե՞ համանախագահները հանդես կգան նոր առաջարկով:

– «Ընդհանուր պետություն» արտահայտությունը չենք ընկալում ձեւավորված մի հասկացության նշանակությամբ: Համանախագահներն այս տերմինն օգտագործեցին որպես ադրբեջանական եւ ղարաբաղյան կառույցների միջեւ ծավալվող հարաբերությունների խտացված հասկացություն, որպես միջանկյալ կարգավիճակ անկախության (որն անընդունելի է Ադրբեջանի համար) եւ խորհրդային ոճի ինքնավարության (որն անընդունելի է Ղարաբաղի համար) միջեւ:

Իհարկե, նման կարգավիճակի գործնական մանրամասները պիտի մշակեն շահագրգիռ պետությունները:

Ադրբեջանը մերժեց անցյալ աշնանը Մինսկի խմբի համանախագահների առաջարկությունները, քանզի «ընդհանուր պետություն» միտքը մեկնաբանեց որպես Լեռնային Ղարաբաղին տրվող դե ֆակտո անկախություն, ասել է թե Ադրբեջանի ինքնիշխանության կորուստ: Մենք համոզված ենք, այնուամենայնիվ, որ կողմերը կկարողանան բավարարել իրենց հիմնական պահանջները՝ բանակցելով արդեն առաջադրված սկզբունքների եւ պարամետրերի շրջանակներում:

Մենք շահագրգռված չենք փոփոխություն մտցնելու մեր առաջարկություններում եւ գտնում ենք, որ փոփոխություններ իրենք՝ կողմերը պիտի մտցնեն: Հույս ունենք, որ նախագահներ Քոչարյանի եւ Ալիեւի հանդիպումը խթան կհանդիսանա, եւ երեք կողմերը համաձայնության կգան բանակցություններ սկսելու համար:

Կարծում ենք, այդ բանակցությունների ելքը շատ մոտ կլինի մեր առաջարկին, որն արդյունք է երկար տարիների խորհրդակցությունների: Բայց եթե Երեւանը, Բաքուն եւ Ստեփանակերտը գտնեն ավելի լավ լուծում, մենք միայն կողջունենք:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Բողոքենք Ադրբեջանի դեմ, բողոքենք Ադրբեջանից ավելի լավ

Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգավորման գործընթացի նկատմամբ հայ հասարակայնության զգայուն ուշադրությունը, առավել եւս կանխարգելիչ անհանգստությունը երկրիս բարձրագույն իշխանություններին այդ հարցում ավելորդ զիջողամտության, Արցախը լայն ինքնավարության նորացված փաթեթավորմամբ Ադրբեջանի գիրկը վերադարձնելու գայթակղությունից զերծ պահելու անհրաժեշտ (ցավոք, ոչ բավարար) նախապայմաններից է: Այդ հողի վրա գուցեեւ չի խանգարի զանգվածային հացադուլների պես «սանձազերծել»՝ ի հակակշիռ Ադրբեջանում սկսված բողոքի հացադուլային ցույցերի: Մեր հասարակայնության՝ Արցախի հիմնախնդրի արդար եւ թափանցիկ, որ ավելի կարեւոր է՝ հայանպաստ լուծմանը նախանձախնդիր հատվածի «մկանների» այդ ցուցադրությունը կարելի էր կազմակերպել նույնիսկ պետական մակարդակով՝ Ղարաբաղը ծախելու դեմ ուղղված բողոքի ակցիաների միջազգային համապատասխան ինչեղությունն ապահովելով (պայմանով, որ արտաքին աշխարհի ականջի համար ի սկզբանե նախատեսված հայրենի որոշ լրատվամիջոցներ մարտավարական այդ հնարանքը տեղնուտեղը հարեւան Ադրբեջանի սեփականությունը չդարձնեին):

Այս օգտակար մարտավարության, տեղին եւ ժամանակին կիրառելու դեպքում, արցախյան գոյամարտի ձեռքբերումները դիվանագիտական ճակատում ամրագրելու զինանոցի կարեւոր տարրերից մեկը կարող էր դառնալ, սակայն Քոչարյան-Ալիեւ զույգ հանդիպումներից հետո այս միջոցին դիմելը, թվում է, վաղաժամ է, չէ՞ որ արցախյան հիմնախնդրի կարգավորման սառեցված բանակցային գործընթացը Մինսկի խմբի հովանու տակ ըստ էության չի վերսկսվել: Ժնեւում անցկացված երկկողմ հանդիպումները դեռեւս երկկողմ բանակցություններ չեն, ինչպես պնդում են պապից ավելի կաթոլիկ (Արցախի հիմնախնդրի հայանպաստ լուծմամբ Ռոբերտ Քոչարյանից ավելի շահագրգիռ) ներկայացող մի շարք մեկնաբաններ՝ շրջանառության մեջ դնելով ղարաբաղյան կողմը բանակցություններից դուրս մղելու վարկածը: Ինչպես հանդիպումից հետո ընդգծեց ՀՀ նախագահը, երկկողմ հանդիպումները բանակցությունները վերսկսելու համար ճանապարհ հարթելու, կողմերի միջեւ վստահության նվազագույնն ապահովելու «գործառույթ» ունեն: Վկա՝ երկու նախագահների զգուշավոր, հավելենք, գրգռիչ արտահայտություններից զերծ, ըստ այդմ՝ ժլատ անդրադարձը հանդիպումների ընթացքում քննարկված խնդիրներին եւ ձեռք բերված (կամ ձեռք չբերված) պայմանավորվածություններին: Հայաստանի երիտասարդ ղեկավարը եւ Ադրբեջանի փորձառու լիդերն ըստ ամենայնի առայժմ այդ ցավոտ խնդրի շուրջ հասարակական կարծիքը մեղմելու փորձեր են անում, տնտղում, ինչպես ՀՀ նախագահն ասաց, փոխադարձ մտավախությունների փակերը:

Հիմնախնդիրն ինքը «հետախուզական» բնույթի այդ հանդիպումների միջոցով չէ, որ պիտի լուծվի, ավելին՝ արդեն իսկ լուծվել է հայ-ադրբեջանական պատերազմում եւ «հաստատվել» հրադադարի իրողությամբ, եւ Ռոբերտ Քոչարյանի խնդիրն այս «պարզ ճշմարտությունը» Հեյդար Ալիեւի միջոցով ադրբեջանցիների գիտակցությանը հասցնելն է, ինչը, դատելով Քոչարյան-Ալիեւ վերջին հանդիպումից հետո Ալիեւի ոչ այնքան վստահ կեցվածքից, ՀՀ նախագահը փորձում է անել, թեպետ հաջողության մասին խոսելն, անշուշտ, վաղ է: Եթե հաշվի առնենք նաեւ, որ ՀՀ նախկին արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանյանը լրատվական ընդմիջումից հետքային անցած ուշքի գալով շտապեց հայտարարել, թե Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումները դաշտային կրակոցներ են ընդամենը, արցախյան կարգավորման համահայկական գիտակ Դավիթ Շահնազարյանն էլ արձանագրեց, թե Ռոբերտ Քոչարյանը չի լուծելու արցախյան հիմնախնդիրը, ուրեմն անհանգստանալու առիթ չկա. Արցախին շոշափելի վտանգ չի սպառնում: Այնուամենայնիվ, այդ առնչությամբ հարուցված կանխարգելիչ աղմուկը հակացուցված չէ եւ նույնիսկ կարող է օգտակար լինել բանակցային գործընթացի հայանպաստ ընթացքի համար:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Ինչո՞ւ Ամմանը հենց հիմա «հիշեց» «Համասին»

Օգոստոսի 30-ին հորդանանյան իշխանություններն անսպասելիորեն փակել են Իսլամական դիմադրության շարժման («Համաս») գրասենյակները եւ ձերբակալել դրա 12 անդամների: Միեւնույն ժամանակ որոշումներ են ընդունել բերման ենթարկելու շարժման մեծագույն 4 ղեկավարների, որոնցից է Հորդանանում «Համասի» քաղբյուրոյի նախագահ Խալեդ Միշալը: Ըստ լրատվական միջոցների, այդ 4 ղեկավարները ներկայումս գտնվում են Իրանում: Հիշեցնենք, որ 1997 թ. սեպտեմբերին Խալեդ Միշալը դարձել էր իսրայելական «Մոսադի» ձախողված մահափորձի թիրախը Ամմանում: Իր հերթին, «Համասը» թագավորության իշխանություններից պահանջել է վերանայել իր գրասենյակները փակելու որոշումը: Ուշագրավ է, որ «Մուսուլման եղբայրներ» կազմակերպությունն իր բողոքի ձայնն է բարձրացրել նման գործողությունների դեմ:

Ըստ երեւույթին, հորդանանյան կառավարությունը, օգտվելով «Համասի» ղեկավարության բացակայությունից, ձեռնարկեց իր արշավանքը շարժման դեմ անցանկալի առճակատման հետեւանքներից խուսափելու համար: Սակայն ակնհայտ է, որ Ամմանի քայլերը տեղի ունեցան 2 կարեւոր իրադարձությունների նախօրեին: Առաջինը օրերս տարածաշրջան է ժամանելու ԱՄՆ-ի արտգործնախարար Մադլեն Օլբրայթը: Իսկ երկրորդը կապված է պաղեստինաիսրայելական «Ուայ գետի» նոր համաձայնագրի կնքման հետ, ինչը սպասվում է Կահիրեում, սեպտեմբերի 2-ին, հենց Օլբրայթի «օրհնությամբ»: Եվ պատահական չէ, որ «Ուայ գետի» համաձայնագրի իրականացման շուրջ եղած հիմնական տարաձայնությունը պաղեստինցի, մանավանդ «Համասի» բանտարկյալների ազատելչազատելու խնդիրն է: Իսկ «Համասը», ի թիվս այլ ուժերի, դեռեւս մերժում է «Օսլոյի» եւ դրա հիման վրա ստեղծված մյուս համաձայնագրերը:

Սուդանը նավթ արտահանողների ակումբում, բայց...

Օգոստոսի 30-ը պատմական օր էր Սուդանի համար, որը 70-ական թվականներից նավթ է որոնում: Այդ օրը նա Սինգապուր արտահանեց իր նավթի առաջին խմբաքանակը՝ 600 հազար բարել, որը, այսուհետեւ, դառնալու է ամենօրյա: Հատուկ այս նպատակով Կարմիր ծովի ափին կառուցվել է «Բաշայեր» նավահանգիստը, ուր երկրի հարավարեւմուտքից հոսելու է նավթը՝ 1600 կմ երկարությամբ խողովակաշարով:

Նախագահ Օմար ալ Բաշիրը անձամբ է բացել արտահանման հանդիսությունը, որին մասնակցում էին Միջին Արեւելքի եւ Աֆրիկայի բարձրաստիճան պատվիրակություններ: Մյուս կողմից, դիտորդները ենթադրում են, որ նավթի արտահանումը կարող է ավելի թեժացնել Սուդանի հարավում 16 տարի ընթացող քաղաքացիական պատերազմը: «Սուդանի ազատագրության ժողովրդական բանակը» սպառնացել է պայթեցնել նավթամուղը: Միեւնույն ժամանակ իշխանությունները պնդում են, թե խողովակաշարին որեւէ վտանգ չի սպառնում:

Նշենք նաեւ, որ օգոստոսի 5-ին Խարթումը միակողմանի հրադադար էր հայտարարել, հարավի անջատականներին հորդորելով հետեւել իր քայլին, ինչը մերժվել էր: Ի դեպ, վերջին 3 տարիներին քաղաքացիական պատերազմի հակամարտող կողմերը հրադադարի բազմաթիվ համաձայնագրեր են կնքել, սակայն բոլորն էլ խախտվել են կարճ ժամանակից հետո: Ուստի մոտ ապագան ցույց կտա, թե հայտնաբերված «սեւ ոսկին» արդյո՞ք նպաստելու է երկրի տնտեսական բարգավաճմանը, թե՞ առավել է բորբոքելու առանց այդ էլ երկարատեւ քաղաքացիական պատերազմը:

ԱՆԱՀԻՏ ՄՈՎՍԵՍՅԱՆ

ԹԵՀՐԱՆ

Իրանահայերի հանդիպումն Իրանի ՆԳ նախարարի հետ

«Արմինյըն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթն օգոստոսի 21-ի համարում Թեհրանի «Ալիք» թերթի տվյալների հիման վրա տեղեկացնում է, որ իրանահայերի մի պատվիրակություն հանդիպել է Իրանի Իսլամական Հանրապետության ներքին գործերի նախարար Մուսավի Լարիի հետ՝ քննարկելու Իրանի հոգեւոր թեմերից նոր գործադիր խորհրդի ներկայացուցիչներ ընտրելու նպատակով Ազգային ժողովի գումարումն անընդհատ ձգձգելու հարցը:

Պատվիրակության մաս են կազմել այնպիսի ականավոր դեմքեր, ինչպիսիք են Իրանի խորհրդարանի անդամներ Վարդան Վարդանյանը եւ Արտավազդ Բաղումյանը, թեմական գործադիր խորհրդի փոխնախագահ Ռուբիկ Կարապետյանը եւ քարտուղար Եսայի Աբրահամյանը: Նրանք նախարարի ուշադրությանն են ներկայացրել Իրանում հայկական թեմերի իրավիճակը, թեմական կանոնադրության ընդունման եւ այդ առթիվ ազգային ներկայացուցչական ժողովի գումարման անհրաժեշտությունը՝ նշելով, որ ձգձգումները բացասաբար են անդրադառնում իրանահայ համայնքի կյանքի վրա:

ԲՈՍՏՈՆ

Փոքրամասնությունների տոհմաբանական պատմության համակարգչային ծրագիր

Բոստոնի «Համագործակցություն պատմության բնագավառում» կազմակերպությունը, ըստ «Արմինյըն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի տվյալների, պատրաստվում է Ինտերնետի եւ ծագումնաբանական ուսումնասիրությունների օգտագործման միջոցով հասարակության տրամադրության տակ դնել զբոսաշրջության վերաբերյալ մի նոր ծրագիր, համաձայն որի ցանկացած անձնավորություն կարողանալու է համակարգչային տեղեկություն ստանալ Բոստոնով անցած կամ այնտեղ բնակություն հաստատած ներգաղթողների մասին: Ծրագիրն ընդգրկում է ներգաղթած փոքրամասնությունների մասին ժողովրդագրական տեղեկություններ, քարտեզներ, գրադարանների, արխիվների, հասարակական եւ եկեղեցական կազմակերպությունների հասցեներ, ինչպես նաեւ ընտանիքների տոհմաբանական պատմություններ: Ծրագրի առաջին փուլում նման տեղեկություններ արդեն պատրաստվել են աֆրիկացիների, չինացիների, իռլանդացիների, իսպանացիների, հրեաների եւ պուերտոռիկեցիների մասին: Երկրորդ փուլում, որն այժմ ընթացքի մեջ է, տեղեկություններ են լինելու հայերի մասին:

Նման ծառայության անհրաժեշտությունը զգացվել է՝ ելնելով այն հանգամանքից, որ Բոստոնի բնակչության 6-ից 1-ը ներգաղթած է այլ երկրից:

Բոստոնի «Համագործակցություն պատմության բնագավառում» կազմակերպությունը ստեղծվել է 30 տարբեր կազմակերպությունների, այդ թվում Նյու Ինգլենդի պատմա-ծագումնաբանական ընկերության, Բոստոնի հանրային գրադարանի, Բոստոնի միջազգային ինստիտուտի, նոր բոստոնցիների խորհրդատուի գրասենյակի եւ զբոսաշրջության ու ճանապարհորդության Մասաչուսեթսի գրասենյակի ջանքերով:

«Թայմ մագազինի» բնորոշմամբ, ստեղծվածն «ամենահեշտ եւ ամենաամբողջական համակարգչային ծրագիրն է»:

Հ. Օ.

Էդինբուրգի դուքսը փայլում է լոկ աննրբանկատությամբ

Էդինբուրգի 78-ամյա դուքս Ֆիլիպը, որը վերջին 47 տարիներին Անգլիայի Էլիզաբեթ Բ թագուհու ամուսինն է, հանրությանը հայտնի է ավելի շատ որպես «աննրբանկատ իշխան»: Վերջին լեզվական սայթաքումը նա թույլ տվեց օրերս Շոտլանդիայի Էդինբուրգ քաղաքի մերձակա մի գործարան կատարած այցի ժամանակ: Այնտեղ դժվար տեղադրվող ապահովիչների մի տուփ տեսնելով՝ դուքսը չկարողացավ իրեն զսպել եւ հայտարարեց, թե «սա նման է հնդիկի աշխատանքի»: Նրա խոսքերը սառը ցնցուղի ազդեցություն գործեցին ներկաների վրա:

Մեծ Բրիտանիայի ստվար հնդկական համայնքի զանգվածային բողոքներից հետո Բուքինգհեմյան պալատը, այսինքն՝ թագավորական ընտանիքը, պաշտոնապես ներողություն խնդրեց դուքսի «թեթեւամիտ եւ անտեղի ակնարկի» համար: Թագավորական ընտանիքը խիստ հազվադեպ է դիմում նման քայլի:

Սենսացիաների ծարավ անգլիական որոշ լրատվամիջոցներ առիթը բաց չթողեցին դուքսին խարազանելու եւ անվանարկելու համար: «Բազմաթիվ ընտանիքներ ստիպված են հանդուրժել այդ ծեր փնթփնթանի ներկայությունը, բայց նրա «մարգարիտները» բնավ նման չեն կատակների», գրում է «Միրոր» թերթը, ակնարկելով, որ հարկավոր է նրան ուղարկել վաղաժամկետ կենսաթոշակի: «Թագավորական ընտանիքում ինչ-որ բան այլեւս չի գործում», ավելացնում է Անգլիայում ամենամեծ տպաքանակն ունեցող «Սան» թերթը:

Իրոք, առաջին անգամը չէ, որ Էլիզաբեթ Բ թագուհու գահակից ամուսինն աչքի է ընկնում լեզվական սայթաքումներով եւ աննրբանկատությամբ: «Պուեն» հանդեսը տեղեկացնում է, որ 15 տարի առաջ Պեկինի համալսարաններից մեկն այցելած դուքս Ֆիլիպը բրիտանացի ուսանողներին բառացիորեն ասել է. «Չափազանց երկար մի մնացեք Չինաստանում, այլապես ի վերջո շեղաչք կդառնաք»:

Թեեւ Ֆիլիպը Էդինբուրգի դուքսի տիտղոսն է կրում, բայց շոտլանդացիները եւս զերծ չեն մնում նրա «կատակներից»: Մի անգամ դուքսը շոտլանդական ավտոդպրոցներից մեկի հրահանգչին հարցրեց, թե նա ինչպե՞ս է կարողանում վարորդական վկայականի հավակնորդ տեղացիներին հեռու պահել խմիչքից: Որոշ մասնագետներ լրջորեն մտահոգված են անկանխատեսելի Ֆիլիպի քայլերից, որի կոպիտ վրիպումները նորանոր տհաճություններ են պատճառում առանց այդ էլ քննադատությունների թիրախ դարձած թագավորական ընտանիքին:

Պ. Բ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ղազախստանը ռազմական օգնություն է ցույց տալու Ղրղզստանին

ԱԼՄԱ ԱԹԱ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ղազախստանը մտադիր է հարեւան Ղրղզստանին ռազմական օգնություն ցույց տալ՝ նրա տարածք ներխուժած զինյալների ավազակախմբերին ոչնչացնելու խնդրում: Ինչպես այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնել են հանրապետության պաշտպանության նախարարությունում, այնտեղ կուղարկվեն ռազմական տեխնիկա, կապի միջոցներ եւ ռազմամթերք հրետանային ու ավիացիոն ստորաբաժանումների համար: Ըստ նույն աղբյուրի տեղեկատվության, ղազախստանցի ռազմական փորձագետների խումբն արդեն մեկնել է Օշ՝ մասնակցելու ահաբեկիչների ջոկատների դեմ միացյալ ռազմական ուժերի գործողությունների համակարգման շտաբի աշխատանքներին: Մասնագետները կմասնակցեն զինյալներին բռնելու եւ վնասազերծելու տեխնիկական ծրագրի մշակմանը: Ղազախստանի պաշտպանության նախարարի տեղակալ, գեներալ-լեյտենանտ Բախըթժան Երթաեւը «Խաբար» ազգային հեռուստաալիքին տված հարցազրույցում հայտարարել է, որ Ղազախստանը «հավատարիմ է փոխադարձ պաշտպանության պայմանավորվածություններին եւ կարձագանքի Ղրղզստանի ղեկավարության ցանկացած խնդրանքի»:

Դաղստանի Բույնակսկի շրջանում երկուստեք կորուստներ են կրում

ՄԱԽԱՉԿԱԼԱ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Համադաշնային ուժերի հինգ զինծառայող զոհվել, տասնութը վիրավորվել են անցած օրը Դաղստանի Բույնակսկի շրջանում տեղի ունեցած մարտերում: Այս մասին այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնել են Դաղստանի ներքին գործերի նախարարության մամլո կենտրոնում: Հակառակորդը նույնպես կորուստներ է կրել: Համադաշնային զորքերի օդուժի եւ հրետանու հարվածներով ոչնչացվել են զինյալների խոշոր տրամաչափի գնդացրի անձնակազմը, զենիթային կայանք եւ զինյալներին փոխադրող մի ԿԱՄԱԶ: Պայթեցվել է ռազմամթերքի մի պահեստ: Մարդկային զոհերի թիվը կարող է հասնել հիսունի: Երկարատեւ դիմադրության հույս չունենալով, Կարամախի, Չաբանմախի եւ Դուրանգի գյուղերի շրջաններում շրջափակված զինյալներն օգնության են դիմել Չեչնիայի եւ Դաղստանի իրենց կողմնակիցներին: Այս մասին, վկայակոչելով հետախուզության եւ ռադիոկալումների տվյալներ, հաղորդել են Դաղստանում Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության ժամանակավոր մամլո կենտրոնում:

Սթրոբ Թալբոթը սեպտեմբերի 7-8-ը կայցելի Մոսկվա

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի առաջին տեղակալ Սթրոբ Թալբոթն այս տարվա սեպտեմբերի 7-8-ը աշխատանքային այց կկատարի Մոսկվա: Բարձրաստիճան դիվանագետի այցելության շուրջ պայմանավորվածությունը ձեռք էր բերվել ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթի հետ ՌԴ-ի արտգործնախարար Իգոր Իվանովի վերջերս ունեցած հեռախոսազրույցի ընթացքում: Ինչպես ընդգծել են ԱՄՆ-ի մայրաքաղաքի դիվանագիտական աղբյուրները, Սթրոբ Թալբոթի բանակցությունների թեմաներից մեկը կդառնա հակահրթիռային պաշտպանության եւ ռազմավարական հարձակողական սպառազինություններ-3-ի խնդիրը:

ԱՄՆ-ը միջնորդում է Եթովպիայի եւ Էրիթրեայի միջեւ

Ադիս Աբեբա են ժամանել ԱՄՆ-ի երկու բարձրաստիճան պատասխանատուներ, որոնք ջանալու են վերջ դնել եթովպա-էրիթրեական սահմանային հակամարտությանը: Այդ երկու պաշտոնյաներն են Աֆրիկայի գծով ԱՄՆ արտգործնախարարի օգնական Սուզան Ռայսը եւ Մեծ լճերի տարածաշրջանի հատուկ բանագնաց Անթոնի Լեյքը, որոնք օգոստոսի 30-ին հանդիպել են Եթովպիայի վարչապետ Մելես Զենաուիին: Կողմերը քննարկել են Աֆրիկյան միասնության կազմակերպության առաջարկած խաղաղության նախագծի վերականգնման հնարավորությունը: Եթովպիան եւ Էրիթրեան սկզբունքորեն համաձայնել էին այդ նախագծին Ալժիրում կայացած նույն կազմակերպության վերջին գագաթաժողովում: Բայց եւ այնպես, զինյալ բախումներն առայժմ շարունակվում են երկու երկրների միջեւ:

Վերջին տարիներին ԱՄՆ-ի հետաքրքրությունն աճել է «սեւ մայրցամաքի» նկատմամբ՝ ի հակադրումն Ֆրանսիայի: Փարիզն ու Վաշինգտոնը չհայտարարված պայքար են մղում միմյանց դեմ՝ Աֆրիկայում իրենց ազդեցության ոլորտներն ընդլայնելու ուղղությամբ: Ի միջի այլոց, վերջերս Փարիզի միջնորդությամբ հանգուցալուծվել էր Եմենի եւ Էրիթրեայի միջեւ ծագած հակամարտությունը, որը ծագել էր Կարմիր ծովի հարավում գտնվող ռազմավարական կղզիների պատճառով:

Ա. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Խոսք Ռուբեն Զարյանի մասին

Ծննդյան 90-ամյակի առթիվ, որ լրանում է սեպտեմբերի 1-ին

Ռուբեն Զարյանի վաստակի, կյանքի ու գործի կշիռն այնքան մեծ է, այնքան նշանակալի, որ դժվար է միանգամից բնութագրել եւ գնահատել:

Մեր խնդիրը դյուրացնելու համար երեւի ճիշտ կլինի նրա գործունեությունը բաժանել երկու ճյուղի:

Մեկը՝ սեփական գրվածքները, ուսումնասիրությունները, իր իսկ հեղինակած գրքերն ու հոդվածները:

Մյուսը՝ իր կատարած դերն իբրեւ գիտության, արվեստագիտության, գրական-գեղարվեստական կյանքի կազմակերպչի:

Երկուսի մեջ էլ շռայլ ու շնորհալի, արգասավոր եւ արդարամիտ:

Ճիշտն ասած, ես նույնիսկ չգիտեմ, Աբեղյանի, Չոբյանի, Դեմիրճյանի նման մարդկանց ծեռքերի ջերմությունը: Եվ այդ հինգ հատորները իրենց ճանաչողական-աղբյուրագիտական արժեքը կպահպանեն, ավելին՝ գնալով կմեծացնեն այնքան ժամանակ, որքան գոյություն կունենա հայ գեղարվեստական մշակույթը:

Ի՞նչ նախանձելի գրական ճակատագիր:

Այսքան մեծ է Ռուբեն Զարյանի սեփական ստեղծագործական վաստակի կշիռը:

Գանք մյուսին՝ կազմակերպչականին: Ռուբեն Զարյանը լավ գրիչ ուներ եւ գրական տաղանդից բացի՝ նաեւ վարչական տաղանդ, գործ կազմակերպելու, մարդկանց տեղից ստեղծել է Զարյանի սիրումով: Երբ մենք ունենք Գառնիկ Ստեփանյանի «Ուրվագիծ արեւմտահայ թատրոնի պատմության» եռահատոր փայլուն աշխատությունը, հեղինակի կյանքի գործը, ապա դա եւս՝ Զարյանի մղման շնորհիվ: Այս շղթան շատ երկար է: Սուրեն Աղաբաբյանը Չարենցին նվիրված երկու հատորը գրեց Զարյանի դրդմամբ: Հենրիկ Հովհաննիսյանը «Հայ միջնադարյան թատրոնը» գրեց նրա մղումով, Սերիկ Դավթյանը կիրառական արվեստին նվիրված աշխատությունները՝ նույնպես:

Մի անգամ Զարյանն ասաց. «Երբ իմ մղումով, իմ հուշելով դուք գիրք եք գրում, ինձ այնպես է թվում, թե ես եմ գրում: Դուք իմ գրքերն եք գրում, թե դրանցից որն է ավելի ծանրակշիռ, առավել գնահատելի: Կուզենայի, որ օգնեք ինձ. ես ներկայացնեմ՝ դուք որոշեք:

Ահա. դեռ նախքան Երկրորդ համաշխարհային պատերազմը «Ո՞վ է Խաչատուր Աբովյանը» հոդվածաշարը, «Վերք Հայաստանի» վեպի խորհրդային առաջին հրատարակությունն իր առաջաբանով, «Աբովյանի կյանքը», իր դիսերտացիոն աշխատությունը՝ «Աբովյանի «Նախաշավիղը» եւ նրա պատմությունը» վերնագրով: Դեռ պատանի՝ ես լավ հիշում եմ այն խանդավառությունը, որ հասարակության մեջ առաջ բերին Զարյանի աբովյանագիտական աշխատություններն ու զեկուցումները: Ուրիշ էր աբովյանագիտությունը մինչ այս բոլորը, ուրիշ էր հետո: Շարունակեմ թվել: Վրթանես Փափազյանի երկհատորյակի, Նար-Դոսի երկերի յոթ հատորի, Հովհաննես Հովհաննիսյանի բանաստեղծությունների գրքի հրատարակությունները, Սունդուկյանի երկերի գիտական հրատարակության առաջին երեք հատորի պատրաստումը՝ տեքստաբանական հմտալից աշխատանքներ, Բակունցի երկերի մի հատորյակի ընդարձակ առաջաբանը: Ապա նաեւ՝ «Սիրանույշ» մենագրությունը եւ Պետրոս Ադամյանին նվիրված երկհատոր ուսումնասիրությունը: Շեքսպիրագիտության մեջ՝ «Էջեր հայկական շեքսպիրապատումից» երկու հատորը, որի մեջ ամփոփված են հեղինակի նախասիրության եւ շատ տարիների մտորումների արդյունքները:

Շատ են Ռուբեն Զարյանի մեծ ու փոքր գրքերն ու աշխատությունները: Բայց կա մի ասպարեզ, ուր նա արժանի է ամենաբարձր գնահատության, ծերք բերած արդյունքներով համարժեքը չունեցող: Հուշագրության, հայ մեմուարային գրականության ասպարեզը: Նրա «Հուշապատումի» երեք հատորը եւ «Մայրամուտից առաջ» հուշագրության երկու հատորն իրենց գեղարվեստական, առավել եւս ճանաչողական արժեքով մի առանձին տեղ են գրավում մեր գրականության մեջ: Քիչ է ասել հուշագրություն, այդ հատորները հայ գրականության եւ արվեստի վերջին կես դարի պատմության հանրագիտարանն են իրենց ոչ միայն գլխավոր, այլեւ, որ ավելի կարեւոր է՝ երկրորդական, մինչեւ իսկ երրորդական գործող անձերով: Դրա համար մենք պարտական են հեղինակի ոչ միայն գրական անուրանալի տաղանդին, այլեւ կյանքի նախանձելի պատմությանը, մի մարդու, որ իր ծեռքերի ափերին պահում էր Շիրվանզադեի, Նար-Դոսի, Բակունցի, Չարենցի, Իսահակյանի,

Ռուբեն Զարյանի դիմանկարը: Մաշիսանկարը Վարդան Աճեմյանի: Արգնի. 1974 թ.

շարժելու, գործի մեջ քաշելու, նրանց ներքին հնարավորություններն արթնացնելու, մեջտեղ բերելու հազվագյուտ տաղանդ:

Նա կյանքում երեք մեծ պաշտոն է վարել՝ երեքն էլ արգասավոր. Հայպետհրատի գեղարվեստական գրականության բաժնի վարիչ (1938-47), «Սովետական գրականություն» ամսագրի խմբագիր (1941-43), Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի արվեստների տեսության եւ պատմության սեկտորի, ապա եւ Արվեստի ինստիտուտի տնօրեն (1953-87): Վարչական աշխատանքից ավելի, շատ ավելի դրանք Զարյանի համար եղել են գրականություն եւ արվեստաբանություն կազմակերպելու բանկ հնարավորություններ: Ասում ենք գրականություն, որովհետեւ նա է ասպարեզ գալու եւ հաստատվելու հնարավորություններ տվել այնպիսի գրողների, ինչպիսիք են Վիգեն Խեչումյանը, Սարո Սարգսյանը, Անահիտ Սահինյանը, Գեւորգ Էմինը, Պարույր Սեւակը: Եվ բոլորն այս գեղեցիկ իրողությունը խոստովանել են սիրով ու երախտագիտությամբ:

Ուրիշների առաջ ճամփա բացելու, ուրիշներին մտահղացումներ տալու, գործի մղելու կիրքը երբեք չլքեց Զարյանին: Ես դրա ոչ միայն ականատեսն եմ եղել, այլեւ «զոհը», իր հորդորներով դառնալով մի քանի գրքի հեղինակ ու նաեւ իր փոխանորդը Արվեստի ինստիտուտում:

Երբ մենք ունենք հայ թատրոնի երկարամյա պատմության տարեգրության *մեծարժեք հատորները, ապա Բաբկեն Հարությունյանը դրանք որ ես չեմ հասցրել: Ի՞նչ տարբերություն»:

Ի՞նչ ազնվական, առաքինի հոգեբանություն:

Գիտության, արվեստագիտության, շեքսպիրագիտության կազմակերպիչն էր Զարյանը, մի անձնկուն նախաձեռնող ոգի: Ամենքը գիտեն, թե այդ ոգին ինչ անփոխարինելի դեր խաղաց Արվեստի ինստիտուտի ստեղծման մեջ, շեքսպիրագիտական կենտրոնի, շեքսպիրյան հազվագյուտ գրադարանի, Իտալիայում եւ Հայաստանում հայ արվեստի միջազգային գիտաժողովներ հրավիրելու գործում, սփյուռքահայ եւ օտարազգի գիտնականների հետ կապեր ստեղծելու եւ ուրիշ շատ գործերում:

Հիմա դուք որոշեցեք Ռուբեն Զարյանի սեփական ստեղծագործական վաստա՞կն է ավելի ծանրակշիռ, թե՞ գիտական-հասարակական-կազմակերպչական գործունեության արդյունքը: Դնենք կշեռքի երկու նժարին: Ո՞րը կլինի ավելի ծանր: Ես որ չեմ կարող ասել, երկուսն էլ ծանր են ու ծանրակշիռ:

Կա որեւէ արժեք գնահատելու ընդունված մի ձեւ: Մի պահ պատկերացնել, թե ինչ պարապ տարածություն կբացվի այս կամ այն երեւելի մարդու արած գործերի բացակայության դեպքում: Ռուբեն Զարյանի պարագայում՝ մեծ, շա՜տ մեծ: Եվ նա իր երկարամյա կյանքում լցրեց, հագեցրեց այդ տարածությունն իր անդուլ գործունեությամբ: Դրա համար մենք երախտապարտ ենք նրան:

ԼԵՒՈՆ ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ

«Շիրակ» պարախմբին ծափահարեցին Պորտուգալիայում

Հերթական արտասահմանյան համերգային ուղեւորությունից պատվով վերադարձավ Գյումրիի մշակույթի կենտրոնի «Շիրակ» պարային համույթը:

Խումբը Հայաստանը ներկայացրեց Պորտուգալիայի Պորտու եւ մերձակա քաղաքներում օգոստոսի 7-15-ն անցկացված ազգագրական արվեստի ավանդական փառատոնում, որին մասնակցում էին 8 երկրների մեծ թվով գեղարվեստական խմբեր եւ կատարողներ:

Փառատոնային լարված ու բազմազան ծրագրով հանդես եկած հայ արտիստների հաջողության եւ մեծ ընդունելության վկայությունն են շահած 2 բարձրագույն մրցանակներից մեկը, տարբեր երկրների պատվիրակների այդ երկրներում՝ելույթներով հանդես գալու եւ փառատոների մասնակցելու հրավերները:

Անվանի պարուսույց, ՀՀ վաստակավոր արտիստ Աղասի Շաքոյանի ղեկավարած պարախմբի վերադարձից հետո օրերս հրավիրված մամուլի ասուլիսում խոսք եղավ նաեւ այն դժվարությունների մասին, որ հարկ է եղել հաղթահարել ուղեւորությունն իրականացնելու համար:

Զուտ ֆինանսական պատճառներով խումբը Պորտուգալիա էր մեկնել կես կազմով, այն էլ ավտոբուսով՝ այդ կերպ երթուղարծով անցնելով 16 հազար կմ խիստ հոգնեցուցիչ ճանապարհ: Այդ պատճառով ուղեւորությունը տեւել էր 21 օր: Իսկ ֆինանսական միջոցներ հարկ էր եղել մի կերպ հայթայթել սեփական նախաձեռնությամբ ու ջանքերով: Նշվեց, որ ՀՀ ղեկավար այրերը մինչեւ այժմ արհամարհական անտարբերություն են ցուցաբերում Գյումրիի, Շիրակի մշակույթի հանդեպ, եւ եթե այսպիսի դեպքերում մայրաքաղաքի գեղարվեստական կոլեկտիվները ստանում են նրանցից ոմանց գեթ բարոյական աջակցությունը, ապա Գյումրիի ու մարզի պարագայում դա եւս բացակայում է: Մինչդեռ արդեն 50-ամյա ծանոթում ունեցող «Շիրակ» պարային համույթի նման կոլեկտիվը հիրավի արժանի է պետական հոգածության:

Գ. Մ.

ԴԻՄԱՆԿԱՐ

Ամեն մի պահ հայերժություն է

Աշխարհի խելոք մարդիկ եւ ոչ այնքան խելոքներ, հայեր, ռուսներ, ճապոնացիներ, տո, նույնիսկ թուրքեր, եկեք, տեսեք թե Լոս Անջելեսում բնակվող այս «թուրքը» ինչ ապուր է վաճառում: Փողոցում, մարդաշատ վայրում պտտեցնում է իր սայլակը, որի վրա գրված է. «Թուրքական ապուր պատրաստված հայերի ոսկորներից»: Ու այս «գովազդին» ավելացել է հայ մարդկանց անուններ Վռամյան Իշխան, Քեհյան Ռուբեն, Զարդարյան Տիրան, Քելեգյան Տեր-Հուսիկ... Հակաթուրքական ազդու հակաքարոզչություն:

Եվ այս հակաքարոզչության հեղինակներից մեկն է Ջեյքոբ (Հակոբ) Դեմիրճյանը՝ լուսանկարիչ, որն արդեն 19 տարի լուսանկարչական արվեստանոց ունի Սոբեթելո քաղաքում: Նրա նրբազգաց աչքը երբեմն այնպիսի իրողություններ է նկատում, որի կողքով սովորական մարդիկ երբեմն անհաղորդ են անցնում, տեսնում ու ժապավենի վրա է առնում սովորական իրողությունը անսովոր տեսանկյունից: «Իմ կարծիքով լուսանկարչությունն ամենից առաջ արվեստ է, հետո արհեստ, ասում է Հակոբ Դեմիրճյանը: Եթե լուսանկարիչը արվեստի ըմբռնումով չմոտենա իր գործին, չի կարող լավ լուսանկարիչ դառնալ...»: Սրանք գուցե սովորական խոսքեր լինեին, սովորական արտահայտություն, եթե ինքը Դեմիրճյանն, իր գործով, իր արածով չապացուցեր դրանց կենսունակությունը: Եվ նրա խոսքին կարելի է ավելացնել նաեւ լուսանկարչության պատմական փաստաթուղթ լինելու պարագան: Յուսուֆ Քարշի, ֆրանսիացի Ժան Պիեռի եւ հայաստանաբնակ Պողոս Պողոսյանի լուսանկարչությունը բարձր գնահատող 45-ամյա Հակոբ Դեմիրճյանը ծննդավայրում Լիբանանի Այնճար գյուղաքաղաքում, ապա նաեւ Նոր Սարաշում կրթություն ստանալուց հետո աշակերտել է նշանավոր հայ լուսանկարիչ Վարուժան Սեթյանին, այնուհետեւ Փարիզում՝ ֆրանսիացի լուսանկարիչ Ժան Պիեռ Կլերին: Ֆրանսիայի մայրաքաղաքում 8 տարի ապրելուց եւ աշխատելուց հետո, 1980-ին հասնում է Ամերիկա եւ հաստատվում Լոս Անջելես քաղաքում: Եվ ողջ ժամանակ լուսանկարել է: Ինչո՞ւ հարցին պատասխանում է. «Հայրս ճանաչված լուսանկարիչ-թղթակից էր, աշխատակցում էր արաբական մի շարք թերթերի: Գործի բերումով միշտ ուղեւորությունների մեջ էր: Հաճախ հանդիպում էր պետական ականավոր անձնավորությունների հետ: Երբեմն ինձ իր հետ էր տանում: Ես ուշի ուշով հետեւում էի հորս գործին: Փոքր տարիքից սկսեցի հետաքրքրվել լուսանկարչությամբ: Հետզհետե ավելի տարվեցի այդ գործով...»:

Ոչ միայն հայերին է հայտնի պատմական այն լուսանկարը, որը պատկերում է Վազգեն եւ Գարեգին վեհափառների նյույորքյան հանդիպումը:

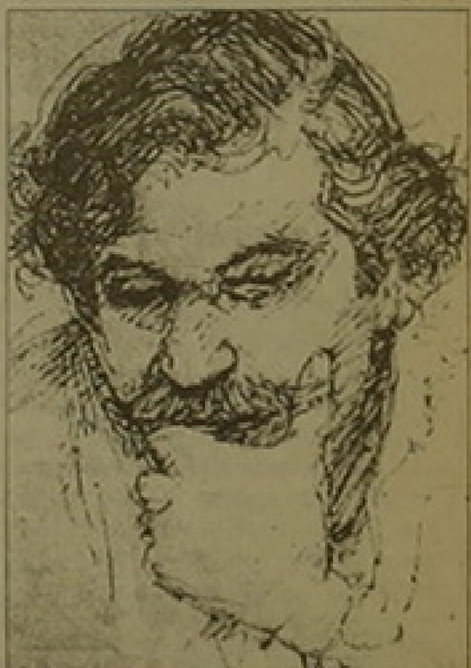

Այժմ էլ շարունակում է ստեղծագործել Հակոբ Դեմիրճյանը, աշխատում է եւ Ամերիկայում, եւ ուրիշ երկրներում, նաեւ՝ հայրենիքում: Առանց ականկալիքների, առանց պահանջների իր գործն է անում: «Յուրաքանչյուր սփյուռքահայ պետք է ուրբազան պարտականություն համարի տալու իր տաաանորդը համեստ իր միջոցներով, որպեսզի կարողանանք մի օր իրականացնել մեկ ու միացյալ Հայաստանի մեր դարավոր ու պատմականորեն արդար իրավունքների վրա հիմնված մեծ երազը...»:

Այսքանը: Առայժմ այսքանը: Սպասենք Հակոբ (Ջեյքոբ) Դեմիրճյանի նոր լուսանկարներին ու ալբոմներին:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԱՄՆ

Հայկական նվագախումբը չի գնացել Թուրքիա

«System of a Down» անվանումով ամբողջովին հայերից կազմված «Հեվի մեթլ» ժանրի նվագախումբը շարունակում է հաջողություններ արձանագրել որպես քաղաքականորեն հասուն եւ մտավոր կարողություններով բարձր մի խումբ, հաղորդում է «Արմինյն միրոր-սփեքթեյթր» շաբաթաթերթն օգոստոսի 14-ի համարում: Սերժ Թանգյանից (երգիչ), Տարոն Մալաքյանից (կիթառ), Շավո Օդաջյանից (բաս) եւ Ջոն Դոլմայանից (թմբուկ) բաղկացած խումբը լեգենդար պրոդյուսեր Ռիկ Ռուբինի ջանքերով համաձայնություն է ստորագրել «Կոլումբիա Ռեկորդսի» հետ: Եվրոպական շրջագայությունից վերջերս վերադարձած խումբը նշել է, որ հրաժարվել է Թուրքիա այցելել, որովհետեւ այնտեղ զգուշացրել են, որ քաղաքականության կամ հայկական ցեղասպանության վերաբերյալ որեւէ ակնարկի դեպքում կբանտարկվեն:

Հ. Օ.

Վերսկսվեց «Նոր գրքեր» եռամսյա տեղեկատվական ցանկի հրատարակումը

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Տարբեր բնագավառների աշխատողներին եւ ուսանողներին ազգային գրադարանն մուտք գործած նոր գրականության մասին տեղյակ պահելու նպատակով տեղեկատու մատենագիտության բաժինը վերսկսել է հրատարակել «Նոր գրքեր» եռամսյա տեղեկատվական ցանկը: Նրանում նյութերը դասավորված են ըստ գիտության բնագավառների համապատասխան բաժինների հայերեն, ռուսերեն եւ օտար լեզուներով: Գրադարանում ասացին, որ ցանկը չի հրատարակվել շուրջ հինգ տարի, քանի որ հաստատությունը չի ունեցել համապատասխան ֆինանսական միջոցներ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

Առաջին չեմպիոնները հայտնի են

Համահայկական առաջին խաղերը հասեցին «հասարակածը»: Վեց մարզաձեւերի ներկայացուցիչներ արդեն չորրորդ օրն է, ինչ իրենց հարաբերություններն են պարզում մրցապարեզներում (միայն թեթեւ ատլետները դեռ չեն սկսել իրենց մրցապայքարը. նրանց մրցումները կանցկացվեն սեպտեմբերի 2-ին եւ 3-ին Արտաշատի քաղաքային մարզադաշտում): Բոլոր մարզաձեւերում էլ հետաքրքիր, անզիջում պայքար է ծավալվել եւ պետք է կարծել, որ գնալով մրցակցությունը ավելի կթեժանա: Բասկետբոլի, վոլեյբոլի, ֆուտբոլի մրցումների մասնակիցները շուտով կավարտեն նախնական խաղերը: Արդեն հայտնի են դարձել Խաղերի առաջին չեմպիոնները:

Համահայկական խաղերի առաջին չեմպիոնները որոշվեցին սեղանի թենիսի թիմային մրցումներում: Թե տղամարդկանց, թե կանանց պայքարում անգերազանցելի էին Երեւանի ներկայացուցիչները:

Տղամարդկանց թիմը չեմպիոնի կոչման համար մրցախաղում 3-0 հաշվով հաղթեց Աշգաբադի ներկայացուցիչներին եւ նվաճեց չեմպիոնի կոչումը: Հաջորդ տեղերում են Աշգաբադի եւ Գյումրիի սեղանի թենիսիստները:

Կանանց մրցումների մրցանակային եռյակն այսպիսին է. Երեւան, Վանաձոր, Գյումրի: Այստեղ եւս չեմպիոնները վճռական մրցախաղում հաղթանակ տարան 3-0 հաշվով (վանաձորցիների նկատմամբ):

Սեղանի թենիսի մրցումներում այժմ ընթանում են անհատական խաղերը:

Թենիսի մրցաշարերը հետաքրքիր փուլ են թեւակոխել: Եվ օլիմպիական հերթափոխի թենիսի մարզադպրոցի խաղադաշտերում մրցող տղամարդիկ, եւ «Արարատ» մարզակումբի դաշտերում պայքարող կանայք առաջիկայում պետք է անցկացնեն վճռական մրցախաղերը: Կանանց մրցաշարում մնացել են չորս, իսկ տղամարդկանց մրցաշարում ութ ուժեղագույններ, եւ իսկական պայքարն առջեւում է:

Ահա թե այսօր տղամարդկանց մրցումներում ովքեր կմրցեն. Ցոլակ Գեւորգյան (Լոս Անջելես)-Դավիթ Բաբայան (Երեւան), Ալեքսանդր Հարությունյան (Բաքու)-Հայկ Զոհրաբյան (Երեւան), Հարություն Սոֆյան (Երեւան)-Հայկ Հակոբյան (Երեւան), Տիգրան Մարտիրոսյան (Երեւան)-Կարեն Մելիքյան (Երեւան):

Մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել կանանց մրցաշարի մասնակից Մարի-Գայանե Միքայելյանը: Շվեյցարիայի Լոզան քաղաքում բնակվող 15-ամյա այս հայուհին վերջերս նվաճել է Եվրոպայի աղջիկների չեմպիոնուհու կոչումը եւ, մասնագետների կարծիքով, շատ հեռանկարային թենիսիստուհի է: «Արարատ» ակումբի խաղադաշտերում էլ նա շատ վստահ է հանդես գալիս: Մարի-Գայանեն խորը հաշիվներով երեք հաղթանակ է տարել, իսկ կիսաեզրափակիչ խաղում վաղը մրցելու է երեւանցի Թերեզա Սիմոնյանի հետ: Մյուս կիսաեզրափակչում կհանդիպեն Սոնա Մարինգուլյանը (Երեւան) եւ Աննա Գասպարյանը (Թբիլիսի):

Շատ հետաքրքիր պայքարում են անցնում բասկետբոլի մրցումները: «Գրանդ» եւ ՖԻՄԱ-ի մարզասրահներում հավաքված մարզասերները ականատես են լինում դիտարժան հանդիպումների:

Տղամարդկանց մրցումներում տոն են տալիս Թեհրանի, Վալլեյի, Լոս Անջելեսի մարզիկները: Ահա թե ինչպես ավարտվեցին երեկ կայացած հանդիպումները. Մոնրեալ-Թեհրան 59-79, Մեծամոր-Հալեպ 84-59, Ֆրանկֆուրտ-Վալեյ 31-90, Ստամբուլ-Սիդնեյ 113-56, Գյումրի-Բեյրութ 66-79, Լոս Անջելես-Նիցա 92-55, Տորոնտո-Ստեփանակերտ 61-53, Երեւան-Սան Ֆրանցիսկո 63-73:

Կանանց մրցաշարում առավել լավ տպավորություն են թողնում Երեւանի, Արարատի, Հալեպի բասկետբոլիստուհիները: Նշենք երեկ կայացած հանդիպումներից հետեւյալները. Թեհրան-Հալեպ 39-52, Գյումրի-Արարատ 67-78:

Հայաստանի շախմատիստի կենտրոնական տանն են իրենց հարաբերությունները որոշում իմաստուն խաղի ներկայացուցիչները: Երկու մրցաշարերում էլ երեք տուր է անցկացվել:

Տղամարդկանց մրցաշարում, որտեղ հանդես են գալիս 56 շախմատիստներ, 3-ական միավորով առջեւում են երեք մասնակիցներ. Տիգրան Սահակյանը (Երեւան), Զորիկ Ամիրյանը (Աշտարակ) եւ Լեւոն Ներսիսյանը (Չարենցավան): 5 մասնակիցներ եւս են մնում կես միավորով:

Կանանց մրցաշարում (այստեղ մրցում են 27 շախմատիստուհիներ) եւս եռիշխանություն է. 3 տուրից հետո հարյուրտոկոսանոց արդյունքով աղյուսակը գլխավորում են Ցողիկ Դանիելյանը (Սիսիան), Անահիտ Դանիելյանը (Ստեփանակերտ) եւ Սիրանուշ Անդրեասյանը (Էջմիածին): 2,5-ական միավոր են վաստակել Շուշան Շիտակյանը (Վանաձոր) եւ Հերմինե Մխիթարյանը (Հրազդան):

ՖՈՒՏԲՈԼ

Պայքարը կշարունակեն ուժեղագույնները

Կայացան եվրոպական երկրների Չեմպիոնների լիգայի եւ ՈւԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության նախնական փուլերի պատասխան խաղերը:

Ցավոք, ՈւԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության առաջին իսկ շրջանից հետո պայքարից դուրս մնացին Հայաստանը ներկայացնող երկու թիմերը՝ Երեւանի «Երեւանը» եւ Գյումրիի «Շիրակը»: «Երեւանը», սեփական խաղադաշտում Թել Ավիվի «Հապոելից» 0-2 հաշվով պարտվելուց հետո, այնուհետեւ հյուրընկալվելիս զիջեց 1-2 հաշվով: «Շիրակն» առաջին խաղում Հելսինկիում տեղի ՀԻԿ-ին տանուլ էր տվել 0-2 հաշվով: «Հրազդան» մարզադաշտում կայացած խաղում գյումրեցիները շատ ջանքեր գործադրեցին: Առավելագույնը, ինչ նրանց հաջողվեց, 1-0 հաշվով հաղթանակն էր: Ավաղ, դա բավարար չէր ընդհանուր հաջողության համար:

Չեմպիոնների լիգա

Որակավորման երրորդ փուլ

«Սկոնտո» (Լատվիա)-«Չելսի» (Անգլիա)՝	0-0 (0-3)
«Վիձեւ» (Լեհաստան)-«Ֆիորենտինա» (Իտալիա)՝	0-2 (1-3)
«Դինամո» (Ուկրաինա)-«Օլբորգ» (Դանիա)՝	2-2 (2-1)
«Մալյորկա» (Իսպանիա)-«Մոլդե» (Նորվեգիա)՝	1-1 (0-0)
ԱԻԿ (Շվեդիա)-ԱԵԿ (Հունաստան)՝	1-0 (0-0)
ՄՏԿ (Հունգարիա)-«Կրոացիա» (Խորվաթիա)՝	0-2 (0-0)
«Գալաթասարայ» (Թուրքիա)-«Ռապիդ» (Ավստրիա)՝	1-0 (3-0)
«Մարիբոր» (Սլովենիա)-«Օլիմպիկ» (Լիոն, Ֆրանսիա)՝	2-0 (1-0)
«Բորուսիա» (Դորտմունդ, Գերմանիա)-«Տեպլիցե» (Չեխիա)՝	1-0 (1-0)
«Պարմա» (Իտալիա)-«Գլազգո Ռեյնջերս» (Շոտլանդիա)՝	1-0 (2-0)
«Բոավիշտա» (Պորտուգալիա)-«Բրոնդբյու» (Դանիա)՝	4-2 (2-1)
«Վալենսիա» (Իսպանիա)-«Հապոել» (Հայֆա, Իսրայել)՝	2-0 (2-0)
«Անորթոսիս» (Կիպրոս)-«Հերտա» (Գերմանիա)՝	0-0 (0-2)
«Էյնդհովեն» (Հոլանդիա)-«Զիմբրու» (Մոլդովա)՝	2-0 (0-0)
«Պարտիզան» (Հարավսլավիա)-«Սպարտակ» (Ռուսաստան)՝	1-3 (0-2)
«Սերվետ» (Շվեյցարիա)-«Շտուրմ» (Ավստրիա)՝	2-2 (1-2)

ՈւԵՖԱ-ի գավաթ

Որակավորման փուլ

«Շիրակ» (Հայաստան)-ՀԻԿ (Ֆինլանդիա)՝	1-0 (0-2)
«Հապոել» (Թ. Ա., Իսրայել)-«Երեւան» (Հայաստան)՝	2-1 (2-0)
«Գրաց» (Ավստրիա)-«Կլաքսվիկ» (Ֆարեր. կղզ.)՝	4-0 (5-0)
«Ինտեր Կարդիֆ» (Ուելս)-«Գորիցա» (Սլովակիա)՝	(1-0 (0-2)
«Բիրկիրկարա» (Մալթա)-Լյունգբու (Դանիա)՝	0-0 (0-7)
«Լեյֆտուր» (Իսլանդիա)-«Անդերլեխտ» (Բելգիա)՝	0-3 (1-6)
«Օմոնիա» (Կիպրոս)-«Բելշինա» (Բելառուս)՝	3-0 (5-1)
«Պրինսիպատ» (Անդորրա)-«Վիկինգ» (Նորվեգիա)՝	0-11 (0-7)
«Բրյուգե» (Բելգիա)-«Տուլեւիկ» (Էստոնիա)՝	2-0 (3-0)
«Սենթ Ջոնսթոն» (Շոտլանդիա)-«Վաասա» (Ֆինլանդիա)՝	2-0 (1-1)
ԲԿՄԱ (Բուլղարիա)-«Պորտադաուն» (Հս. Իռլանդիա)՝	5-0 (3-0)
«Շամկիր» (Ադրբեջան)-«Կրիվբաս» (Ուկրաինա)՝	0-2 (0-3)
«Լեւադիա» (Էստոնիա)-«Ստյաուա» (Ռումինիա)՝	1-4 (0-3)
«Բրեյ» (Իռլանդիա)-«Գրասհոպերս» (Շվեյցարիա)՝	0-4 (0-4)
«Լեխ» (Լեհաստան)-«Մետալուրգ» (Լիտվա)՝	3-1 (2-3)
«Տորպեդո» (Վրաստան)-«Լանտանա» (Էստոնիա)՝	4-2 (5-0)
«Ցրվենա զվեզդա» (Հարավսլավիա)-«Նեֆթչի» (Ադրբեջան)՝	1-0 (3-2)
«Վադուց» (Լիխտենշտեյն)-«Բուդե գլիմտ» (Նորվեգիա)՝	1-2 (0-1)
«Քորկ սիթի» (Իռլանդիա)-«Գյոթեբորգ» (Շվեդիա)՝	1-0 (0-3)
«Քիլմառնոկ» (Շոտլանդիա)-«Ռեյկյավիկ» (Իսլանդիա)՝	2-0 (0-1)
«Լինֆիլդ» (Հս. Իռլանդիա)-«Լոկոմոտիվ» (Վրաստան)՝	1-1 (0-1)
«Սիգմա» (Չեխիա)-«Շերիֆ» (Մոլդովա)՝	0-0 (1-1)
«Ույպեշտ» (Հունգարիա)-«Վոյվոդինա» (Հարավսլավիա)՝	1-1 (0-4)
«Սպարտակ» (Սլովակիա)-«Վլազնիա» (Ալբանիա)՝	2-0 (1-1)
«Սելթիկ» (Շոտլանդիա)-«Քումբրան թաուն» (Ուելս)՝	4-0 (6-0)
«Լեւսկի» (Բուլղարիա)-«Ապոել» (Կիպրոս)՝	2-0 (0-0)
«Կոնստրուկտորուլ» (Մոլդովա)-«Ֆերենցվարոշ» (Հունգարիա)՝	1-1 (1-3)
«Սիլեքս» (Մակեդոնիա)-«Շախտյոր» (Ուկրաինա)՝	2-1 (1-3)
«Դինամո» (Ռումինիա)-«Մոդերկանժ» (Լյուքսեմբուրգ)՝	7-0 (6-2)
«Տորշավն» (Ֆարեր. կղզ.)-«Անկարագյուջու» (Թուրքիա)՝	0-1(0-0)
«Բյուլիս» (Ալբանիա)-«Ինտեր» (Սլովակիա)՝	0-2 (1-2)
«Հելսինգբորգ» (Շվեդիա)-«Ռիգա» (Լատվիա)՝	5-0 (0-0)
«Լեգիա» (Լեհաստան)-«Վարդար» (Մակեդոնիա)՝	4-0 (5-0)
«Ցյուրիխ» (Շվեյցարիա)-«Սլիեմա» (Մալթա)՝	1-0 (3-0)
«Դյուդելանժ» (Լյուքսեմբուրգ)-«Հայդուկ» (Խորվաթիա)՝	1-1 (0-5)
«Կաունաս» (Լիտվա)-«Մակաբի» (Թ. Ա., Իսրայել)՝	2-1 (1-3)
«Լոկոմոտիվ» (Մոսկվա, Ռուսաստան)-ԲԱՏԷ (Բելառուս)՝	5-0 (7-1)
«Կարեդա» (Լիտվա)-«Օլիմպիա» (Սլովակիա)՝	2-2 (1-1)

Փակագծերում բերված են առաջին խաղերի արդյունքները:

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Ախուրյան: 2. Բորան: 3. Հնձան: 4. Շուշանիկ: 7. Նավագ: 9. Գորոդեցկի: 10. Պախմուտովա: 12. Մալիերի: 13. Լանոլին: 18. Մելանի: 19. Լոուսյան: 21. «Բայազետ» 24. Մեզան: 25. Բեկոն:

Հորիզոնական

5. Էխնաթոն: 6. Խնձորուտ: 8. Գասպարյան: 11. Յասոն: 14. Պարիս: 15. Մատովակ: 16. Էդեսիա: 17. Փորսուղ: 20. Արամիս: 22. Մտակի: 23. Ավշար: 26. Հեմինգուեյ: 27. Վարուժան: 28. Հորովել:

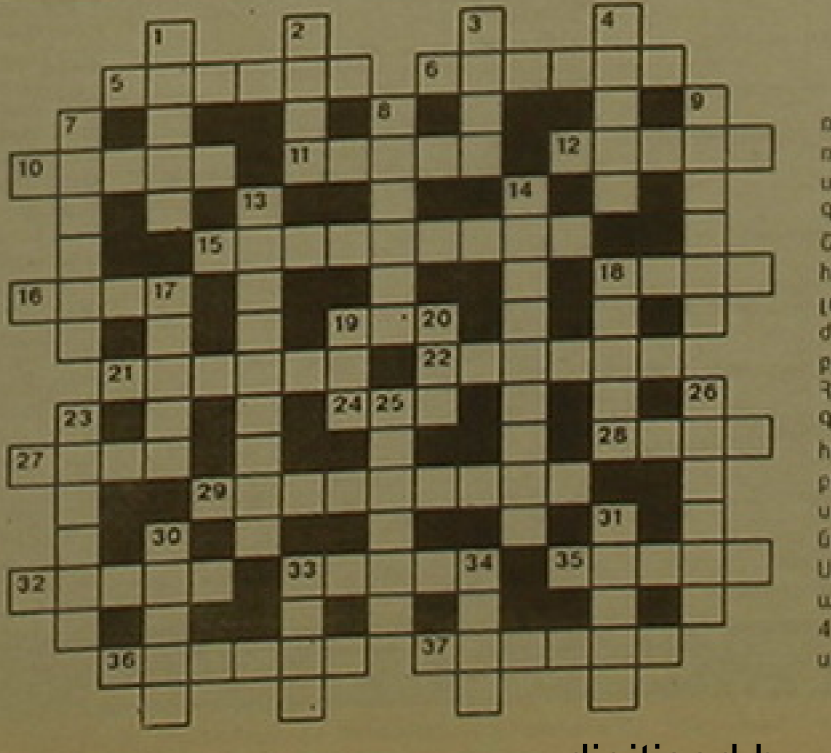

Հորիզոնական

5. Միջնադարյան բերդաքաղաք եւ ամրոց կառուցված X դ. պատմական Արագածոտնի գավառում: 6. Լիտվացի բանաստեղծ, դրամատուրգ, հասարակական գործիչ: 10. Ռուս դրամատուրգ: 11. Գետ Ֆրանսիայում: 12. Քաղաք-նավահանգիստ Շվեյցարիայի ծայր հյուսիսում: 15. Ա. Բաբաեւի հայտնի օպերան: 16. Նավակը ջրի մեջ առաջ մղելու փայտե գործիք: 18. Հացահատիկը կալսելու ժամանակ առաջացած հարդի փոշին: 19. Ներբող, ...: 21. Մտքերի մեջ ընկած մարդ: 22. Գյուղ Հայաստանում, Արգիճի գետի ձախ ափին: 24. Գերմանացի գրող, «Կախարդական լեռը» վեպի հեղինակը, որի համար 1929 թ-ին արժանացել է Նոբելյան մրցանակի: 27. Գետ Ֆրանսիայի հյուսիսում: 28. Ավտոմոբիլային մակնիշ: 29. Մեծ եղեռնի օրերին Ամերիկայի դեսպանը Թուրքիայում: 32. Սիրիայի մայրաքաղաքը: 33. Անդուր հոտով գազ, անուշադր: 35. Գյուղ Հայաստանում, Աշտարակից 4 կմ հյուսիս-արեւմուտք: 36. Իտալացի կինոռեժիսոր եւ կինոդերասան («Խորտակված անուրջներ»): 37. Ռուս գրող, կինոռեժիսոր, դերասան («Կարմիր բռինչ» կինովիպակը):

Ուղղահայաց

1. Բերդ, ամրոց, ...: 2. Նորվեգացի կոմպոզիտոր, դաշնակահար, դիրիժոր: 3. Առողջարանային քաղաք- նավահանգիստ Ֆրանսիայի հարավում: 4. Պարոնյանի «Պաղտասար աղբար» կատակերգության հերոսներից: 7. Լյարդի վիրուսային բորբոքումը առաջինը նկարագրող ռուս բժիշկ: 8. Հայոց թագավոր (մ. թ. ա. 570-560-ական թթ.): 9. Գերմանացի աստղագետ: 13. Որեւէ մեկին երաշխավորող անձ: 14. Երասխ ավանի նախկին անվանումը: 17. Հռոմեական քաղաքական գործիչ, գրող: 18. Մասնեի օպերաներից: 19. Էլեկտրական դիմադրության միավորը: 20. Պետություն Ամերիկա մայրցամաքում: 23. Թիավոր մեծ նավ: 25. Ուրախալի լուր: 26. Մայրցամաք: 30. «Ոգու ֆենոմենոլոգիա» փիլիսոփայական աշխատության հեղինակը: 31. Գործվածքի տեսակ: 33. Գոյություն ունեցող, ներկա եղող: 34. Շինարարության մեջ ծածկ:

Կազմեց Է. ՄԵՏՐՈՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հեռագրով

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

Կոսովոյում իրադրությունը մնում է ծայրաստիճան լարված

Հոլբրուքը չխաfցրեց պաշտոնական Վաշինգտոնի աջակցությունը կոսովցի զինյալ ալբանացիներին

31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Չնայած ՆԱՏՕ-ի միջազգային խաղաղարար զորախմբի զինվորականների ջանքերին, Հարավսլավիայի Կոսովոյի նահանգում իրադրությունը մնում է ծայրաստիճան լարված: Ինչպես ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդեցին ՌԴ ներfգործնախարարությունում, նաոռյական ռմբակոծումների վերջանալուց հետո Կոսովոյում 8 հազարից ավելի հանցագործություն է կատարվել, որից 3,5 հազարը՝ ծանր եւ առանձնապես ծանր բնույթի:

Իրադրության կայունացման համար Կոսովո են ուղարկվում 28 պետության իրավապահ մարմինների ներկայացուցիչներ, որոնf Կոսովոյում աշխատելու են միջազգային ոստիկանության կազմում՝ ՄԱԿ-ի դրոշ:

Քաղաքացիական ոստիկանության աշխատակիցներից բացի, նախանց են ուղարկվում հատուկ ոստիկանություն եւ սահմանապահներ: Հատուկ ոստիկանության աշխատակիցների վրա դրվելու են օբյեկտների պահպանության խնդիրները, իսկ սահմանապահները գործելու են հսկիչ անցակետերում եւ ճանապարհներին վերահսկելու են Կոսովոյից մեկնելու եւ այնտեղ մուտf գործելու ռեժիմը: Անհրաժեշտ է նկատի առնել, որ Կոսովոյի եւ Ալբանիայի միջեւ ընկած սահմանը փաստորեն չի հսկվում:

Այսպես կոչված «Կոսովոյի ազատագրական բանակի» գրոհայիններին ԱՄՆ-ի վարչակազմի աջակցության հրապարակային խոստովանությունը այսօր ավարտվեց ՄԱԿ-ում ԱՄՆ-ի մշտական ներկայացուցիչ Ռիչարդ Հոլբրուքի եռօրյա այցն այդ երկրամաս: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, Պրիշտինայում նրա հետ համատեղ մամլո ասուլիսում ելույթ ունեցած ամերիկացի սենատոր Ջոզեֆ Բայդենը հայտարարել է. «Եթե այնպես պատահի, որ այն նույն ուժերն ու մարդիկ, որոնց օգնելու համար մենf եկանf Կոսովո, չմտնկանան բռնել ծողովրդավարական ուղին, նրանf անհապաղ կզրկվեն ԱՄՆ-ի աջակցությունից»: Այս հայտարարությունը հնչել է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւին համապատասխան, «Կոսովոյի ազատագրական բանակը» զինաթափելու անհրաժեշտության մասին խոսակցության համատեխստում:

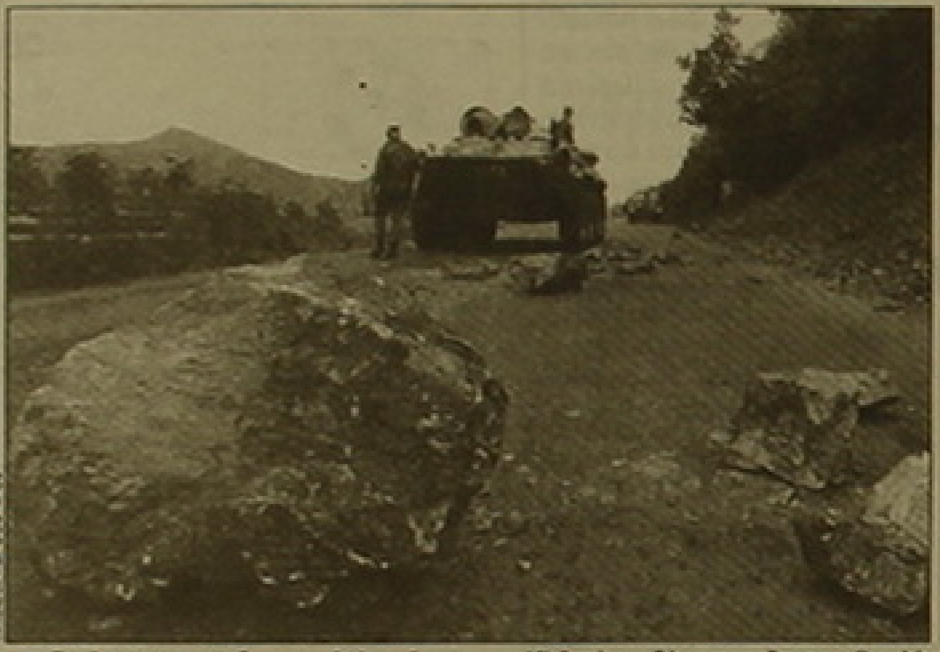

Մինչդեռ Ռիչարդ Հոլբրուքի հետ հանդիպումից հետո «Կոսովոյի ազատագրական բանակի» շտաբի պետ Աջիմ Չեկուն լրագրողներին ասել է, թե այդ բանակը կվերածվի «Կոսովոյի բանակի», եւ հույս է հայտնել, որ միջազգային հանրակցությունը կօգնի այդ գործընթացին: Աջիմ Չեկուի այդ հայտարարությունը մեկնաբանելու լրագրողների խնդրանfին՝ Ռիչարդ Հոլբրուքը չի պատասխանել, կրկնելով, թե ՆԱՏՕ-ի եւ «Կոսովոյի ազատագրական բանակի» ղեկավարների պայմանավորվածությանը համապատասխան այդ «բանակը» մինչեւ սեպտեմբերի 19-ը պետf է լիովին զինաթափվի:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Բ. Ելցին. Հայաստանի հետ ռազմավարական գործակցության գիծն անփոփոխ է

ՄՈՍԿՎԱ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանը կողմ է Էստոնիայի հետ «բարիդրացիության ոգով հարաբերությունների զարգացմանը» եւ կարծում է, որ դրա համար «չափազանց կարեւոր է ապահովել մարդու իրավունքների բնագավառում հանրաճանաչ նորմերի պարտադիր պահպանումը»: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այս հայտարարությունն է արել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը՝ այսօր Կրեմլում ընդունելով 12 երկրների, այդ թվում Հայաստանի դեսպանների հավատարմագրերը:

Դիմելով Հայաստանի դեսպանին, Բորիս Ելցինն ընդգծել է, որ «Ռուսաստանի արտաfին fաղաfականության գերակայություններից մեկը Հայաստանի հետ հարաբերությունների զարգացումն է»: «Այս երկրի հետ ռազմավարական գործակցության ամրապնդման գիծն անփոփոխ է», -ասել է նա:

Վարդան Օսկանյանը Ճապոնիայից մեկնեց Սեուլ

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 31-ին Ճապոնիայի արտգործնախարար Կոմուրայի հետ արտգործնախարար Օսկանյանի հանդիպմամբ եզրափակվեց Հայաստանի արտգործնախարարի այցը Ճապոնիա:

Ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, հանդիպման ընթացfում նախարարները fննարկել են երկկողմ հարաբերությունների զարգացման հեռանկարները, շեշտը դնելով տնտեսական համագործակցության վրա: Քննարկվել են Հայաստանում Ճապոնիայի կառավարության կողմից իրականացվող դրամաշնորհային եւ վարկային ծրագրերի հետ կապված մի շարf հարցեր: Ճապոնական կողմը ողջունել է ճապոնա-հայկական տնտեսական հանձնախմբի ստեղծման գաղափարը, նշելով, որ այն, անշուշտ, գործնական fայլ կլինի հայ-ճապոնական տնտեսական համագործակցությունը խթանելու եւ այն գործնական դարձնելու իմաստով:

Արտգործնախարարներն անդրադարձան Անդրկովկասում առկա իրավիճակին: Նախարար Օսկանյանը ներկայացրել է Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության շուրջ բանակցային գործընթացի վերջին զարգացումները:

Արտգործնախարարներն ստորագրել են համատեղ կոմյունիկե երկու երկրների արտգործնախարարությունների միջեւ fաղաfական խորհրդակցություններ անցկացնելու վերաբերյալ: Զրույցի ավարտին Օսկանյանը պաշտոնապես հրավիրել է Կոմուրային այցելել Հայաստան:

Օգոստոսի 31-ին պատվիրակությունը մեկնեց Սեուլ, որտեղ հաջորդ օրը նախատեսվում է ՀՀ արտաfին գործերի նախարարի հանդիպումները Կորեայի Հանրապետության նախագահի եւ արտգործնախարարի հետ:

ԱՄՆ ֆեդերալ դատարանը Հոլոքոստի զոհերին հայտնաբերելու համաշխարհային գործողություն է անցկացնում

ԲԱՔՈՒ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՏՈՒՐԱՆ: ԱՄՆ ֆեդերալ դատարանը 1933-46 թվականների նացիստական ռեժիմի ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձ-զոհերին ու նրանց ժառանգներին առաջարկում է շվեյցարական բանկերին եւ այլ իրավաբանական անձանց Շվեյցարիայում հայց ներկայացնել այդ տարիներին իրենց պատճառած բարոյական, ֆիզիկական կամ ֆինանսական վնասի հարցով:

Շվեյցարական կողմը 1,25 մլրդ դոլար է տրամադրում աշխարհի 108 երկրներում, այդ թվում նաեւ նախկին Խորհրդային Միության բոլոր հանրապետություններում Հոլոքոստի զոհերին դրամական փոխհատուցում վճարելու համար:

Ընթացիկ տարվա նոյեմբերի 29-ին ԱՄՆ ֆեդերալ դատարանում կսկսվի Հոլոքոստի զոհերի փոխհատուցման գործի դատավարությունը: Հարցի դրական լուծման դեպfում 2000 թվականից կսկսվի փոխհատուցման վճարումը:

ԱՊՀ երկրների համար «Հոլոքոստի զոհերի գույfի գործի դատավարության» ադմինիստրացիան գտնվում է Մոսկվայում (101000, գլխավոր փոստ, բ/ա 2049), ուր կարող է դիմել իրեն Հոլոքոստի զոհ համարող յուրաfանչյուր մարդ կամ մարդկանց խումբ:

Պեկինը ընդունելու է դեսպանատան ռմբակոծության ԱՄՆ-ի փոխհատուցումը

ՊԵԿԻՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ ներկայացուցիչները հայտնել են, որ Չինաստանը համաձայնել է 4,5 մլն. դոլարի առաջարկված փոխհատուցմանը այս տարվա մայիսին Բելգրադում չինական դեսպանատան ռմբակոծության դիմաց: Ներկայացուցիչը հայտնել է, որ փողը փոխանցվել է անցած շաբաթ որպես օգնություն ավիահարվածման ժամանակ զոհվածների ընտանիfներին եւ տուժածներին: ԱՄՆ-ը հայտարարել է, որ հարվածը դեսպանատանը եղել է սխալմամբ եւ պատճառաբանվել հնացած fարտեզներով: Դեսպանատան հետ կապված միջադեպից հետո Պեկինը հետաձգել էր բանակցությունները ԱՄՆ-ի հետ Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանն անդամակցության վերաբերյալ: Իսկ այժմ չինական կողմը հայտնել է, որ բանակցությունները անցնում են հաջող:

Center

Ամերիկայի հայկական համագումարի հասարակական կազմակերպությունների ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոն

Հանրային fաղաfականության դրամաշնորհների ծրագիր հասարակական կազմակերպությունների համար

Հասարակական կազմակերպությունների ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոնը (ՀԿ կենտրոնը) հայտարարում է Հանրային fաղաfականության դրամաշնորհների ծրագիրը՝ աջակցելու ՀԿ-ների հանրային fաղաfականության fարոզչական այն նախաձեռնություններին, որ ուղղված են նպաստելու fաղաfացիների եւ հասարակական կազմակերպությունների ակտիվ մասնակցությանը հանրային fաղաfականության բնագավառում որոշումներ կայացնելու եւ պետական ինստիտուտները հաշվետու պահելու գործընթացում:

Ցանկացողները հրավիրվում են մասնակցելու ներածական պարապմունfին, որը տեղի **կունենա սեպտեմբերի 14-ին, ժամը 14.00-ին**՝ ՀԿ կենտրոնում:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ՀԿ կենտրոնի ուսուցման եւ խորհրդատվության բաժին:

Հասարակական կազմակերպությունների ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոն
Սայաթ-Նովայի 23
հեռ. 27 42 66, 27 87 32

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

1 սեպտեմբեր

17.00 Հայլուր
17.20 Արծաթե բանալի
17.55 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
18.40 Մանկական ծրագիր «Մեր էկրանը»
19.00 Պարմանի
19.30 Հեռուստասերիալ «Կոճը»
20.00 Երգարան
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տոնոսկոպ
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստախաղ
21.45 Այսօր
22.10 Տարգետ
22.35 Քեզանից է սկսվում հայրենիքը
23.10 «02»
Նույն ժամին 23.10 Արբանյակային հեռարձակում
Կառնավալային կինոնկար «Ճիրաքի մեղեդիներ».
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.20 Ռուբիկոն+
Արբանյակային հեռարձակում
02.00 Հեռուստասերիալ «Իմ երկրորդ մայրը»

Մշակույթ
19.00 Մուլտիպլիկացիոն ֆիլմ «Մկների ժողովը»
19.10 Համերգ երեխաների համար
19.40 Ներկայանում Յան Վերմեր «Աստղագետը» կտավը
20.10 Մորիս Ռավել «Վալս»
20.30 Լուրեր
21.05 Սերիալ «Չիջենկայց դղյակը» (9-րդ մաս)
22.00 Միրեյլ Մաթյո
22.10 Ուղեւորություն Իռլ. Բաբելոն

22.30 Երգում է Հովհաննես Պապազյանը
22.55 Գեղարվեստական ֆիլմ «Բլոֆեր»
00.30 Լուրեր

9.00 Տոմար
11.00 Գ/Ֆ «Օճառախ» (1-ին մաս)
19.00 Մուլտֆիլմ
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Սուրհանդակ
19.50 Սամոյի խոհանոց
20.00 Գիտաստղեր
20.30 Կամ... կամ
21.15 Նժար
21.50 Գ/Ֆ «Ժողովն խնդրեմ նոնը»
24.00 Անցորդ
0.05 Մի անգամ
0.10 Մոդ սենյակ
0.35 Ֆասոն (Fasion ծրագրի շաբաթվա ընտրանի)
0.55 Գ/Ֆ «Սատանայական տիկնիկ»

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Հանուն սիրո»
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Չենմար Հարին»
16.45 Հրաշալի ընկերախումբ
17.00 Չունդրների կանչը
17.25 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.55 Սերիալ «Չեյն էյր»
19.00 Նորություններ
19.15 «Եռալաշ»
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.05 Մարդը եւ օրենքը
20.45 Սերիալ «Հանուն սիրո»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.40 Ֆեոնես
22.50 Գ/Ֆ «Պայմանի արկածները (դերերում է Ջոն Կ. Կուզակ, Պ. Է. Միլլեր)
00.45 Քաղաքականություն
01.15 Նորություններ
01.30 Սերիալ «Ուրբաթ 13-ին»
02.20 Սերիալ «Նորությունների ծառայություն»

8.00-10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բլոկի շուրջերին
8.45 Հեռուստախաղ «Պայքարողների ծրագիր»
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.45 Կենդանիներ եւ առողջություն
11.10 Սերիալ «Միչելի»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.45 Լուրեր
12.35 Սերիալ «Ցամկել նրա դեմքը»
13.30 Իմ ընտանիքը
14.30 Խաղաղ բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.25 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
17.10 Եռամշտություն, եռամշտություն
17.25 Կենդանիներ եւ առողջություն
17.30 Սերիալ «Առաջին հանդիպումներ»
18.30 Աշտարակ
19.00 Սերիալ «Մեր զարդերի ամառը»
19.55 Դոպն. «Լեոնիդովսկի զավակները»
20.25 Իմն fեզ օծիկում
21.45 Կինոյի ժամ. Վանալյոդ Սամանբը «Գնդապետ Չորինի վարկածը» ֆիլմում
23.25 Մանուշակագույն մուշ
00.30 Հերթապահ բաժանմունք
01.15 Անշտոտ

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (590000), տեղեկագրfով (1200 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ), INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Ազգ» Ս.Ա. հրատարակչական տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1108. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 31. 08. 1999. Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@